

**BAJZA JÓZSEF GIMNÁZIUM ÉS
SZAKKÖZÉPISKOLA,**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Nevelési program

2011. Hatvan

Tartalom

ALAPÍTÓ OKIRAT	5
AZ INTÉZMÉNY OBJEKTÍV ADOTTSÁGAI.....	5
Bajza József Gimnázium és Szakközépiskola rövid története	5
Tárgyi feltételek.....	6
Jelenlegi képzési profil	6
Az intézmény személyi feltételei	6
AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ELJÁRÁSAI.....	6
Az intézmény küldetése.....	6
Alapelvek, értékek	6
Célok	7
A küldetésből adódó általános feladatok	7
A Bajza József Gimnázium és Szakközépiskola sajátos feladatai a régió oktatási rendszerében	9
Az iskola működésének részletes leírása	9
A tanulói jogviszony létesítése	9
A beiratkozás feltétele	10
A magasabb évfolyamba lépés feltételei	10
Mentesítés a különféle tantárgyakból	10
Az iskola általános munkarendje	10
A tanév rendje, legfontosabb szakaszai, jelentősebb események	10
A tanév fontosabb eseményei:	11
Tantestületi értekezletek:	11
Vizsgák:	11
Tanítási szünetek:	11
Ünnepélyek, rendezvények, megemlékezések:.....	11
Tanulmányi versenyek	12
Az intézmény nyitva tartása.....	12
A helyiségek használata	12
A tanítási órák rendje, csengetési rend.....	12
A heti tanítás rendje, az órarend	13
Az iskolai képzés teljes szerkezete.....	13
1. Az egyes évfolyamok jellemzése.....	13
A 9. évfolyam jellemzése.....	13
A 10. évfolyam jellemzése.....	14
A 11. évfolyam jellemzése.....	14
A 12. évfolyam jellemzése.....	14
A 13. évfolyam jellemzése.....	15
3. A tanulók jutalmazása és büntetése	15
A jutalmazás elvei.....	15
A jutalmazás formái.....	16
Az iskola közszolgálati funkciói	17
Az intézmény munkaközösségei:.....	17
Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	19
A tanulók megismerése.....	21
A személyiségfejlesztés célja	21

Az intézmény nevelési módszerei.....	22
Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	23
Feladatok	23
A közösségfejlesztés szinterei	25
Osztályközösségeink.....	25
Iskolaközösség	25
Diákönkormányzat.....	25
Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek	26
A beilleszkedési zavarok leggyakoribb formái:	26
Pedagógiai feladat:	27
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	28
A tanulók szociális helyzetének felderítése	28
A segítségadás lehetséges formái:	29
A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	29
A tanulási kudarc okainak kiderítésére és megoldására szolgáló program	30
A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkája.....	32
Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	33
Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek elvei:	33
Szakköri foglalkozások szervezése.....	36
Az intézmény egészségnevelési, egészségfejlesztési programja	37
Feladatok	37
Külső kapcsolatok.....	38
Az egészségfejlesztésben alkalmazott módszerek	39
Tanórai keretek	39
Magyar nyelv és irodalom	39
Történelem.....	40
Matematika	40
Testnevelés	40
Idegen nyelv.....	40
Biológia.....	40
Földrajz.....	40
Kémia.....	40
Fizika	40
Etika.....	40
Rajz és vizuális kultúra	40
Ének-zene	41
Tánc, dráma	41
Tanórán kívüli foglalkozások:	41
A mindennapi testedzés programja.....	41
Helyzetelemzés	41
Normál testnevelés:	42
Könnyített testnevelés:	42
Gyógytestnevelés:	42
Tömegsport	42
Sportegyesület.....	42
Az iskolai testnevelés.....	42
Hosszú távú céljaink	42
Rövidebb távú céljaink	43
Feladatok	43
Az egészségnevelés területei	43
Módszerek	43
Az intézmény környezeti nevelési programja	44
Általános célok, értékek	44
Pedagógiai célok.....	44
Tárgyi és személyi feltételek	45

Környezeti nevelési tevékenységek	45
A.) Intézményen belüli nevelési tevékenységek	45
Módszerek	46
Erőforrások	48
a.) belső erőforrások	48
b.) külső erőforrások	48
A szülő, tanuló, iskolai együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	49
Diákönkormányzat	49
Tanulói vöröskeresztes szervezet	51
Diáksport Egyesület	52
Érdekegyeztetés, érdekvédelem	52
A társadalmi környezettel való kapcsolattartás	53
Gazdasági egységek	53
Beiskolázásban érdekelt intézmények, szervezetek	53
Egyházak	53
Önkormányzat	54
Az iskolai könyvtár működése és pedagógiai programja	54
Helyzetelemzés	54
Az iskolai könyvtár céljai	54
Az iskolai könyvtár könyvtárpedagógiai szolgáltatásai	55
Mit nyújt a könyvtár az iskolának?	55
Szolgáltatások típusai:	55
A könyvtárhasználati ismeretek beépülése a tanítási követelményrendszerbe	56
A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelési- oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke	56
Érvényességi rendelkezések	58
Legitimizáció	58

Alapító okirat

Az alapító okirat a mellékelt fájlban megtekinthető.

Az intézmény objektív adottságai

A város földrajzi fekvése kedvező: vasúti közlekedési csomópont, autópályán könnyen és gyorsan megközelíthető. Meghatározó a főváros közelsége is. Az intézmény beiskolázási lehetőségek szempontjából fontos, hogy a város jelentős ipari parkkal rendelkezik, három megye határán fekszik

Bajza József Gimnázium és Szakközépiskola rövid története

A „Bajza” városunk első, érettségit adó középiskolája. A kiegyezést követő évtizedek fejlődésének eredményeképpen Hatvan faluból ismét kisvárossá fejlődött. Polgárai részéről megnőtt az igény, hogy gyermekeiknek magasabb iskoláztatást biztosítsanak.

1902-ben épült az iskola mai – akkor még egyemeletes – épülete, ahol polgári fiúiskola kezdte meg működését. A polgári azonban nem adott érettségi bizonyítványt, elvégzése után nem lehetett a felsőoktatásban továbbtanulni. Ezért a város polgárai kezdeményezésére és gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyezésével 1927-ben reáliskola létesült, egyelőre ideiglenes épületben. Mai helyére 1929-ben költözött az intézmény.

A kezdeti bizalmatlanság után egyre több tanuló iratkozott be, ezért 1931-ben emelet ráépítésével bővítették az épületet. Ekkor vesztette el eredeti szecessziós homlokzatát. Ugyanebben az évben a reáliskolát reálgimnáziummá, 1935-ben pedig gimnáziummá minősítették. 1935-ben vette fel az alapítást engedélyező Klebelsberg Kunó gróf nevét, akinek az iskola előcsarnokában dombormó örökíti meg emlékét.

A háború előtt az iskola „rendes” tanulói csak fiúk lehettek, a lányok magántanulóként végezheték tanulmányaikat. Számukra külön szobát jelöltek ki, innen becsöngetéskor a tanár kísérte be őket az osztályba, óra végén pedig vissza a leányszobába. Fiúk és lányok nem érintkeztek.

A háború idején a gimnázium épülete tűzérési találatot kapott, 1944. november 25-től pedig hadikórház működött itt. A tanítás a front elvonultával, december 29-én indult újra.

A háború után jelentős változások történtek az iskola életében is. Megkezdődött a gimnázium négy évfolyamossá alakítása. A leánytanulók „rendes” hallgatók lettek. Népi kollégium létesült. 1948-ban az iskola felvette a közeli Szücsi község szülőtte, Bajza József költő, kritikus és színigazgató nevét.

Az államosítás ugyan közvetlenül nem érintette az iskolát, hiszen addig is állami intézményként működött, de megszüntették a cserkészmozgalmat, a vallásos ifjúsági szervezeteket, 1949-ben leváltották igazgatói állásáról a mélyen vallásos Gedeon Béla igazgatót.

Az ötvenes-hatvanas években jelentősen megnőtt a tanulói létszám, az akkor még csak a főépületből álló iskola szöknek bizonyult. Ekkor bővítették a korábbi leánypolgári iskola épületével (B épület). Egy évfolyamon ekkor már 4-5 osztály indult, de volt év, mikor kilenc párhuzamos osztályunk volt. Az osztályok egymást váltogatták a termekben. A 60-as években működött az 5-1-es oktatás: a diákok 5 napig az iskolában tanultak, egy nap pedig gyakorlatifoglalkozásokon vettek részt a város üzemeiben, boltjaiban.

A magasabb színvonalú oktatás igénye hívta életre a tagozatos osztályokat. Az orosz, angol és matematika tagozat diákjai kiválóan szerepeltek a tanulmányi versenyeken, érettségi és felvételi vizsgákon. 1963 és 1967 között közgazdasági képzés is folyt a Bajzában, amely az újhatvani szakközépiskola megnyitásával szűnt meg. 1969-ben a gimnázium társiskolájaként indult meg az egészségügyi szakközépiskolai képzés, évfolyamonként két osztállyal.

1989-ben az iskolaépület új szárnyal bővült, amelyben 4 tanterem és az iskolai könyvtár kapott helyet. 1992-ben megindult a hatosztályos gimnáziumi képzés. Fokozatosan visszaállítottuk a 80-as években megszűnt tagozatos osztályokat (reál, angol, humán, informatikai, 2004-ben nyelvi előkészítő osztály, továbbá környezetvédelmi és egészségügyi orientációs szakközépiskolai osztály kezdte meg működését)

Tárgyi feltételek

Az iskola 24 tanteremmel rendelkezik, mellette fizika, kémia, biológia szaktantermek állnak az oktatás szolgálatában. A tanulók felkészülését 27 000 kötetes iskolai könyvtár segíti. Számítógépes ismeretek oktatásához három gépterem áll rendelkezésre. Legnagyobb terem nyolcvan fős, melyet kulturális programok, kiállítások szervezésére használhatnak. Öt tanterem rendelkezik interaktív táblával, projektorral, számítógéppel

Jelenlegi képzési profil

A Hatvani Középiskola Bajza József Gimnáziuma és Szakközépiskolája többcélú középfokú oktatási intézmény. A nappali rendszerű általános középfokú oktatás keretében négyévfolyamos gimnáziumi, nyelvi előkészítő ötévfolyamos gimnáziumi és négyévfolyamos szakközépiskolai képzés (egészségügyi) folyik. Emellett érettségire épülő iskolarendszerű szakképesítés megszerzésére felkészítő oktatás is folyik kifutó jelleggel.

Az intézmény személyi feltételei

2011. 07. 01. létszám

Pedagógusok:

Engedélyezett	36,5
Betöltött	36,5
Üres	0

Egyéb gazdasági-technikai dolgozók:

Engedélyezett	9
Betöltött	9
Üres	0

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eljárásai

Az intézmény küldetése

„Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya, megismerje a jól végzett munka örömét, megízlelje az alkotás izgalmát, megtanulja szeretni, amit csinál, és megtalálja azt a munkát, amit szeretni fog.”

(Szent-Györgyi Albert)

Művelt, a társadalmi beilleszkedésre alkalmas, széles látókörű, szakmai megújulásra, problémamegoldásra, önművelésre képes, az új iránt fogékony, helyes értékítéletű, stabil erkölcsi alapon álló „emberfők kiművelésére” vállalkozik az iskola.

Az intézmény célja olyan szakemberek képzése, akik képesek alkalmazkodni változó korunk változó követelményeihez és a piaccgazdaság viszonyai között eredményes szakmai munkát végezni. Az egyetemes erkölcsi értékek talaján bírják az egyéni érdekek okos és megfontolt érvényesítésének képességét.

Alapelvek, értékek

Pedagógiai hitvallásunkból következően intézményünk nevelő-oktató munkáját a következő értékek hatják át:

- a demokrácia értékei,
- a nemzeti értékek,
- az európai humanista értékrend,
- tolerancia és nyitottság,
- felelősségtudat,
- erkölcsiség,
- minőség.

A demokrácia értékrendjére építve olyan demokratikus magatartás alapjait rakjuk le, amelyben az egyén és közösség érdekei egyaránt megfelelő szerephez jutnak.

Kiemelten törekszünk arra, hogy a következő értékek beépüljenek tanulóink erkölcsi rendjébe: becsület, tisztesség, felelősség önmagunkért, környezetünkért, a család fontossága, igényesség, mértéktartás, kulturált viselkedés, az egészség mint érték.

Nevelő-oktató munkánk a közös nemzeti érdekeket szolgálja, mert fontos szerepet szán az irodalmi magyar anyanyelv elsajátításának, megbecsülésének, a nemzeti hagyományok ápolásának, a nemzeti azonosságtudat fejlesztésének, a szülőföld és a magyar nép iránti szeretet elmélyítésének.

Európai, humanista értékrendre építettük nevelési-oktatói programunkat, mert azokra a tartalmakra összpontosítunk, amelyek az Európához való tartozásunkat erősítik.

Nagy figyelmet fordítunk az emberiség előtt álló közös problémákra, hangsúlyozva az egyén és az állam felelősségét, a társadalmak lehetőségeit a közös problémák megoldásában, a veszélyek csökkentésében.

Kiemelt jelentőséggel bír programunkban a tolerancia és a nyitottság. A másik ember tiszteletben tartására, más népek, kultúrák megismerésére, megbecsülésére neveljük tanítványainkat.

Célok

Nevelő-oktató munkánk célja, hogy az iskolánkat elvégző fiatalok:

- elmélyítsék általános műveltségüket,
- felkészültek legyenek az érettségi vizsgára, a felsőfokú tanulmányok folytatására, a munkába állásra,
- kialakuljon az élethosszig tartó tanulás igénye, az erre való készség, képesség,
- találják meg és alakítsák ki saját egyéniségüket,
- legyenek képesek beilleszkedni a társadalomba, alkalmazkodjanak annak változó viszonyaihoz,
- vallják magukénak azokat az erkölcsi normákat, értékeket, melyeket az alapelvekben megfogalmaztunk,
- rendelkezzenek magas színvonalú tárgyi és szakmai tudással,
- legyenek képesek az önálló problémamegoldásra, a nemzeti és európai identitástudat továbbépítésére, az együttműködésre és kooperációra,
- felelős társadalmi magatartásra és az állampolgári szerepre felkészültek legyenek,
- erkölcsi felelősséggel rendelkezzenek,
- fejlett legyen információ-feldolgozó képességük,
- felelős magatartás alakuljon ki bennük a környezeti értékek megóvására, esztétikai neveltetésük magas szintű legyen.

A küldetésből adódó általános feladatok

"egészséges testű, akaraterős, jó ítéletű, értelmes, tettekre kész, szép célokért hevülő és áldozó embereket, akik meg tudják élni a szépet és nagyot minden téren, akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal, akik megértik a dolgok összefüggéseit, akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek, amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon és jóakaraton épülhet; embereket, akik a múltban és jelenben kellő tájékozottsággal bírnak, és fel vannak szerelve a szaktudásnak azzal a mértékével, mely szükséges, hogy munkájukat jól elvégezzék és a társadalom hasznos munkásai legyenek."

(Szent-Györgyi Albert)

A középiskolai nevelő-oktató munka feladata, hogy:

- elsődleges a kompetencia alapú oktatás és vizsgára való felkészítés
- a tantárgyi és tantárgyközi tartalmak és tevékenységek révén elsajátítható tudást közvetítsen,
- fejlessze tovább a kommunikációs és tanulási képességeket,
- folyamatosan neveljen:

- az anyanyelv igényes használatára
  - a természeti és az épített környezet védelmére az egészséges életmód értékeinek elfogadására
  - a fenntartható fejlődés és a fogyasztás egyensúlyát célzó szemléletre
- fejlesztő célú képzési tartalmakkal és problémakezelési módokkal készítse fel a tanulókat arra, hogy a tudás a stabil értékek mellett mindig tartalmaz átalakuló, változó, bővülő elemeket is,
- neveljen együttműködésre, kooperációra,
  - fejlessze a konfliktusok kezeléséhez szükséges személyiségjegyeket: az önismeretet, az önbizalmat, az alkalmazkodóképességet, a kudarc-törést,
  - törekedjen az elméleti ismeretek és a pragmatikus, alkalmazott tudás meggyőző összekapcsolására,
  - kapcsolódjon össze a diszciplináris tudás közvetítése az alkalmazás lehetőségeinek megismertetésével,
  - tegye képessé a tanulókat információk szerzésére, szórására és feldolgozására, az információs korban való eligazodásra,
  - követelményeivel és tevékenységeivel ösztönözze a tanulókat tudásra épülő, önálló véleményalkotásra, alternatívák felismerésére és mérlegelésére, majd az ezeken alapuló felelős döntésekre,
  - a képzési folyamatban vegye figyelembe a tanulók életkori sajátosságait, az életkorhoz és az egyéni érettséghez igazodva optimalizálja terhelésüket,
  - törekedjék a személyre szóló fejlesztésre, támaszkodjék a tanulókérelmi intelligenciájára, képzeletére, számítson kreativitásukra, illetve tudatosan is mozdítsa elő mindezek fejlesztését,
  - alakítsa ki a felelős társadalmi magatartást,
  - készítsen fel az állampolgári szerepre, a demokratikus életformára, azaz a jogok és kötelességek összetartozásának tudatosítására,
  - részesítse előnyben azokat a tanulási formákat, amelyekben meghatározó a kezdeményező-készség, a másokkal történő hatékony együttműködés, valamint a saját munkájáért, cselekedetéért érzett felelősség,
  - tudatosuljon a tanulóknál a magyar társadalom demokratikus létmódja, az európai integrációs folyamat és hazánk kapcsolódása ehhez a folyamathoz,
  - szembesüljenek a tanulók a kultúraváltás és a globalizáció jelenségeivel, kihívásaival,
  - a tanulás tanítását kiemelt feladatként kezeljük,
  - fontos az iskolánkban jól alkalmazható, a beiskolázott gyerekekhez igazodó tanterv és tankönyv, ezért a intézmények helyi tantervében rögzítettük milyen elvi szempontok figyelembevételével választjuk ki az egyes műveltségi területek tanterveit, illetőleg milyen szempont szerint választjuk ki a tankönyveket.
  - A tantárgyi tantervekben előírt képzési és nevelési célok osztálykeretben, csoportbontás nélküli megvalósítása elképzelhetetlen. A közoktatási és a szakképzési törvény rendelkezései és a fenntartó hozzájárulása óratervben rögzített csoportbontásokat tesz lehetővé. Bizonyos közismereti, elméleti szakmai csoportbontást az egyes tantárgyak belső logikája és nevelési-oktatási céljai, illetve a tanulók igényei határozzák meg. A matematika és az egyes szakelméleti tantárgyak csoportbontása a továbbtanulási szándék, az idegen nyelvi, a nyelvtudás foka alapján történik. Az osztályok összetétele beiskolázáskor, a csoportbontás tanévkezdéskor az osztályfőnök irányításával, az osztályban tanító szaktanárok egyetértésével jön létre. A csoportbontás indokolt esetben az egyes félévek végén módosítható.
- A kétszintű érettségire való felkészítés a törvényi előírások (közoktatási törvény és az érettségi vizsgaszabályzat) szerint szerveződik a kötelező és választható érettségi tantárgyakból a 10. évfolyamon, minden év május 15-ig. Alapvetően a választott érettségi szint, illetve az érdeklődés befolyásolja a csoportbontást.

A Bajza József Gimnázium és Szakközépiskola sajátos feladatai a régió oktatási rendszerében

- szorgalmazza az emeltszintű érettségire való felkészülést
- önképző körök, szakkörök, szabadidős programok szervezésével ösztönzi és segíti a tehetséges tanulókat képességeik kibontakoztatására és fejlesztésére
- magasabb óraszámú hatékony tehetséggondozást biztosít nyelvi előkészítő osztályban, továbbá matematika, humán és nyelvi tagozatokon
- a 7-12. évfolyamokon lineáris tananyag felépítéssel segíti a mélyebb ismeretszerzést
- a szakközépiskolai képzésben alapos, megújításra és továbbfejlesztésre alkalmas, széleskörű szakmai ismereteket nyújt az aktuális munkaerő piaci követelményeknek megfelelően
- felkészít a felsőoktatási intézményekben való továbbtanulásra
- tágabb teret biztosít a nyelvoktatásra, a nyelvvizsga megszerzésére
- emeltszintű vizsgaközpontként segíti a kétszintű érettségi rendszer működését
- referenciaiskolaként közre működik a képességfejlesztő kompetencia alapú oktatásban
- gyakorlóiskolai funkciót lát el, amely a pedagógiai, szakmai továbbképzésben nyújt segítséget
- térségi szinten szakmai szolgáltatásokat nyújt a közoktatási intézmények számára

Az iskola működésének részletes leírása

A tanulói jogviszony létesítése

Iskolánk tanulói közösségébe jelentkezés alapján felvétel vagy átvétel útján lehet bejutni. A tanulói jogviszony létesítéséről, a felvételtől és az átvételtől az iskola igazgatója dönt. A közoktatási törvény szabályozza a tanulói jogviszony keletkezését és megszűnését, a tanulói jogviszonyból következő jogokat és kötelezettségeket.

Az iskola a tanulói jogviszony létesítését felvételi követelmények teljesítéséhez köti. Az intézmény megteremti a tanulói jogok érvényesítésének és a kötelezettségek teljesítésének feltételeit. A tanulói jogok és kötelezettségek gyakorlásának helyi szabályait az intézmény házirendje tartalmazza.

Az intézmény a felvételi vizsgák követelményeit és időpontját a felvételi tájékoztatóban, a tanév rendjében meghatározott időben hozza nyilvánosságra. A felvételi vizsgát az iskola pedagógusaiból álló, az igazgató által kijelölt felvételi bizottság előtt kell tenni. Az írásbeli és a szóbeli felvételi vizsgák időpontját az éves munkaterv rögzíti. Azonos típusú közoktatási intézményből való átvétel esetén meg kell állapítani, hogy a tanulónak kell-e különbözeti vizsgát tennie.

Az iskola a pedagógiai program alapján a tanulói jogviszony létesítését - a közoktatási törvénnyel összhangban - tanulmányi követelmények teljesítéséhez köti. A kezdő évfolyamra való felvétel esetén a tanulmányi követelmények teljesítéséről felvételi vizsga keretében győződünk meg. A felvételi vizsgák alapján dönt a gimnázium arról, hogy a jelentkező tanuló rendelkezik-e a középiskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges alapvető tudással és viselkedéskultúrával.

Iskolánk első évfolyamára a tanulók az általános iskola 8. évfolyamának elvégzése után, jelentkezhetnek. Az iskola igazgatója a jelentkezés előtt "nyílt" napon általános tájékoztatót tart az iskola pedagógiai programjáról, a felvételi követelményeiről, annak rendjéről, valamint az iskola honlapján is megtalálható a felvételi követelmény rendszer. Az iskola részletes felvételi tájékoztatót ad ki, mely tartalmazza a következő tanévben felvehető tanulók számát csoportonként, a felvételi követelményeket tantárgyanként.

Az általános iskola által kiadott és kitöltött jelentkezési lapot a megadott határidőig kell eljuttatni iskolánkba. A jelentkezési lapok beküldésének határidejét, a felvételi vizsgák lehetséges időpontját és ütemezését, valamint a beiratkozás időszakát az évente megjelenő miniszteri utasítás szabályozza.

A beiratkozás feltétele

Magasabb évfolyam esetén a diákok iskolaváltoztatási kérelmét - a szülők aláírásával és indoklásával - az intézmény igazgatójához kell benyújtani, aki az átvételről dönt. Az eseti kérelmek kapcsán az átvételt, - ha szükséges, a különbözeti vizsgatantárgyakat és azok időpontját - az igazgató határozza meg. Ez biztosítja az eltérő iskolából, vagy tagozatról érkező tanulók felzárkózását. Beiratkozni érvényes igazgatói határozat birtokában lehet.

A beiratkozás az OM rendelete alapján kijelölt munkarend szerint, általában június hónapban történik.

A tanulók beírását az osztályfőnökök végzik. A tanulók bemutatják és leadják a bizonyítványukat, a felvételtől küldött határozatot. Az iskola záradékolja a beiratkozás tényét a bizonyítványba, illetve átvétel esetén a törzskönyvbe.

A tanuló tájékoztatást kap a tanévnyitó idejéről, a nyári szünetben lévő iskolai ügyelet időpontjairól, a kötelező olvasmányokról, a testnevelés órára szükséges felszerelések beszerzéséről stb.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A magasabb évfolyamba lépés feltétele az előírt tanulmányi követelmények teljesítése: ez azt jelenti, hogy elégtelen minősítés nem szerepelhet a tanuló bizonyítványában. Ezen kívül a tanuló köteles a jogszabályi feltételeknek eleget tenni:

Ha a tanulónak egy tanítási évben meghaladja a 250 tanítási órát, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák 30 százalékát, és emiatt a teljesítménye tanítási év közben nem volt értékelhető (érdemjeggyel nem volt osztályozható), a nevelőtestület engedélyezheti, hogy osztályozó vizsgát tegyen.

Ha az osztályozóvizsga sikertelen, a tanulónak évet kell ismételnie, nem léphet magasabb évfolyamba.

Harminc igazolatlan óra után a nem tanköteles tanulónak megszűnik a tanulói jogviszonya:

Mentesítés a különféle tantárgyakból

- Az iskola igazgatója bizonyos esetekben mentesítheti a tanulót egyes tantárgyak óralátogatási és értékelési kötelezettsége alól.
- Menteshető a tanuló az egyik idegen nyelvi óra látogatása alól abban az esetben, ha egy harmadik idegen nyelvből az adott év anyagából előre osztályozóvizsgát tesz.
- Az igazgató felmentheti a tanulót bizonyos órák látogatása, illetve egyes tantárgyak értékelése és minősítése alól. Annak teljesítése előtt (pl. mozgáskorlátozottak), szakértői bizottság és nevelési tanácsadó véleményét kell kikérni.
- A tanuló tanulmányait magántanulói státuszban is folytathatja, ami azt jelenti, hogy mentesül az órák látogatása alól, és osztályozóvizsgát tesz a különféle tantárgyakból. Ilyen esetben a tanuló vizsgára való felkészüléséért a szülő (eltartó) felelős.
- Osztályozóvizsgát bármely tanuló tehet bármelyik tantárgyból, a saját tanrendjébe be nem épített, de az iskolában oktatott tantárgyból is.

Az iskola általános munkarendje

A tanév rendje, legfontosabb szakaszai, jelentősebb események

- A tanév rendjét a minden év júniusában megjelenő miniszteri rendelet szabályozza. Ez tartalmazza a tanév, a szorgalmi idő első és utolsó napját, az elrendelhető tanítás nélküli

munkanapok számát, az őszi, téli és tavaszi szünetek pontos idejét, a félévek váltásának idejét, a félévi értesítő kiosztásának időszakát, az iskolába való jelentkezés rendjét, a felvételi eljárás rendjét, a beiratkozás időszakát, valamint az érettségi és képesítő vizsgák részletes időbeosztását.

A tanév helyi rendjét, programjait a miniszteri rendelet ismeretében elkészített iskolavezetői javaslat megvitatása után a nevelőtestület határozza meg és rögzíti az éves munkatervben.

A tanév fontosabb eseményei:

Tantestületi értekezletek:

alakuló értekezlet (augusztus utolsó hetében),

tanévnyitó nevelőtestületi értekezlet (augusztus utolsó hetében), nevelőtestületi értekezletek

- őszi nevelési értekezlet (novemberben)

- tavaszi nevelési értekezlet (márciusban),

tanévzáró nevelőtestületi értekezlet (június utolsó hetében)

Vizsgák:

javítóvizsga (augusztus utolsó hetében),

osztályozóvizsga (április közepén és augusztus utolsó hetében),

a nyolcadikosok felvételi vizsgája (március első felében, külön rend szerint), érettségi vizsgák: -

írásbelik (májusban, külön rend szerint)

- szóbelik (júniusban, külön rend szerint).

Tanítási szünetek:

- őszi szünet,
- téli szünet,
- tavaszi szünet,
- a nevelési értekezletek napjai,
- a diákönkormányzati nap,

Ünnepélyek, rendezvények, megemlékezések:

- tanévnyitó ünnepély
- tanévzáró ünnepély,
- nemzeti ünnepeink (március 15., október 23.) közös iskolai emlékezés,
- Alapítványi bál
- szalagavató ünnepség a 12. évfolyam tanulóinak
- Bajza gála
- ballagási ünnepség
- megemlékezések:
  - az aradi vértanúkról (október 6.),
  - a magyar kultúra napjáról (január 22.),
  - a kommunista diktatúrák áldozatairól (február 25.),
  - a holokauszt áldozatairól (április 16.),
  - a trianoni emléknap-a nemzeti összefogás napja
  - Balassi Bálint évfordulójáról (október 20)
- diákönkormányzati rendezvények:
  - Bajza- túra (szeptember)
  - elsősök hete (az őszi szünet előtti utolsó tanítási hét)
  - farsang
  - diáknap (a tavaszi szünet előtti utolsó tanítási nap)
- sportrendezvények

- házibajnokságok: asztalitenisz, kispályás labdarúgás, kosárlabda, röplabda, sakk,
- diákolimpia városi, megyei, területi, országos versenyek (kispályás labdarúgás, kosárlabda, asztalitenisz, tollaslabda, röplabda, úszás, triatlon atlétika, gyorskorcsolya és sakk),
- nyári vízitábor,

Tanulmányi versenyek

A közismereti tantárgyakból és az általános műveltséghez kapcsolódó témákból meghirdetett tanulmányi versenyeken szorgalmazzuk diákjaink részvételét. Nagy gondot fordítunk arra, hogy tehetséges diákjaink minden évben vegyenek részt az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyeken.

Iskolánk tanulóit hagyományosan a következő versenyeken való részvételre ösztönözzük:

Arany Dániel Matematikai Verseny Irinyi

János Országos Kémiaverseny Kenguru

Nemzetközi Matematika Verseny

Kitaibel Pál Középiskolai Biológiai és Környezetvédelmi Tanulmányi Verseny

Dr. Less Nándor Országos Földrajzverseny

Lóczy Lajos Országos Középiskolai Földrajzi Tanulmányi Verseny

Nemes Tihamér Országos Középiskolai Számítástechnikai Tanulmányi Verseny

Bugát Pál Országos Középiskolai Természetismereti Vetélkedő, Országos Szilárd Leó Fizikaverseny,

Megyei matematika verseny

Gordiusz országos matematika verseny

Országos Spanyol nyelvű Szépkiejtési Verseny (Tata)

Heves megyei Német nyelvű Szépkiejtési Verseny (Eger)

Langwest Országos Országismereti és Nyelvi Verseny (Eger, Miskolc)

Az intézmény nyitva tartása

Az intézmény nyitva tartását úgy szervezzük meg, hogy az iskolai alapfeladatok ellátásához helyet tudjunk biztosítani a tanulócsoporthoz. Iskolai foglalkozásokat csak tanári felügyelet mellett tartunk.

A reggeli munkavégzés kezdetéhez az épületbe 7.00 órától lehet bejönni. A délutáni foglalkozásokat 16.45 óráig be kell fejezni. Az intézmény 17.00 órakor bezár.

A helyiségek használata

Intézményünkben az iskola minden tanulója és dolgozója felelős:

Az iskola rendjének és tisztaságának a megőrzéséért, az energiával való takarékoskodásért, a közösségi tulajdon védelméért, állagának megőrzéséért, a tűz és balesetvédelem, valamint a munkavédelmi szabályok betartásáért.

Az iskola helyiségeiben csak az iskolai képzéssel összefüggő foglalkozásokat lehet tartani. Nem iskolához kötődő foglalkozásokat az intézményben csak az igazgató tudtával és engedélyével, az ügyeleti és bérleti díj egyidejű megfizetésével lehet tartani.

Az alapító okiratnak megfelelően az intézmény anyagi haszonszerzésre irányuló tevékenységet is folytathat az intézmény helyiségeinek, berendezéseinek bérbeadásával. Helyiségeket abban az esetben lehet bérbe adni, ha az nem sérti az alaptevékenység ellátását.

A tanítási órák rendje, csengetési rend

A tanítási órák rendjét az évente készülő tantárgyfelosztásra épülő órarend határozza meg.

Az első tanítási óra 8.00 órakor kezdődik. A korábbi kezdéshez be kell szerezni a szülői munkaközösség hozzájárulását.

A tanórák hossza 45 perc. Az óráközi szünetek 10 percesek, kivéve a harmadik óra utáni szünetet, amely 15 perces, és a hetedik óra utáni szünetet, amely 5 perces. A tanórák kezdetét és végét szignál jelzi. Az óra vége előtt 5 perccel jelzőszignál hallható. Rendkívüli alkalmak esetén az igazgató rövidített órákat vagy hosszabb óráközi szüneteket rendelhet el.

A tanítási órák rendjét - rendkívüli eseménytől eltekintve - megzavarni nem lehet. Onnan tanulót, vagy tanárt kihívni csak az igazgató tudtával és engedélyével lehet.

A tanítási órák látogatására az igazgató engedélye nélkül a tantestület tagjai jogosultak. A mentor-tanárokhoz beosztott hallgatók részt vehetnek vezetőtanáraik szakóráján. Minden egyéb esetben az óralátogatásra az igazgató ad engedélyt.

A heti tanítás rendje, az órarend

Az intézmény hetente periodikusan ismétlődő órarend alapján dolgozik. Az órarendet az elkészített és jóváhagyott tantárgyfelosztás alapján szerkesztjük meg.

Alapvető szempontként a tanulók egyenletes terhelését, a minél kevesebb tanulói lyukas órát, a tantárgyak arányos elosztását, a pedagógusok munkájának egyenletességét vesszük figyelembe.

Az órarend megszerkesztésénél figyelünk a tornaterem, a laboratóriumok és szaktantermek, valamint a csoportszobák egyenletes terhelésére is.

Az iskolai képzés teljes szerkezete

A négyéves képzési rendünkben egyaránt fontosnak tartjuk a tanulók szellemi, fizikai, érzelmi és erkölcsi fejlődését. Az osztálykeretekhez igazodó oktatási - nevelési folyamatban meghatározó szerepe van az osztályfőnök tevékenységének.

Az osztályfőnök szervezi és irányítja a rábízott osztály életét, koordinálja az osztály nevelőtestületének munkáját, és közvetlen kapcsolatban áll a szülőkkel. A diákok tanulmányi előmenetelét és jellemük alakulását folyamatosan figyelemmel kíséri.

A gimnázium minden tanulójának feladata:

nemzeti hagyományaink és az európai kultúra értékeinek, erkölcsi és magatartásbeli elvárásainak ismerete és megőrzése,

az iskola hagyományainak megismerése, ápolása és közvetítése, szüleik és tanáraik tisztelete, a mindenkor érvényes házirend betartása.

A diákoknak lehetőségük nyílik intézményünkben:

a rendszeres testedzésre,

különböző érdeklődési körökben és tehetséggondozó foglalkozásokon való részvételre,

diákrendezvények szervezésére és azokon való részvételre, osztálykirándulásokon megismerni hazánk földrajzi, természeti, kulturális és történelmi értékeit,

külföldi diákcsereken való részvételre.

Mind tanórai, mind tanórán kívüli foglalkozásokon a diákok sokoldalú, nyitott, harmonikus felnőtté válására, a társadalomba való beilleszkedésük megkönnyítésére törekszünk.

1. Az egyes évfolyamok jellemzése

A 9. évfolyam jellemzése.

Elvárások, követelmények

A 9. évfolyam tanulói egy új iskola - és osztályközösségbe kerülve igyekeznek megfelelni a magasabb tanulmányi követelményeknek és a közösség elvárásainak.

Az évfolyam speciális feladatai :

a házirend megismerése, beilleszkedés az iskola rendjébe,

az osztályközösség szervezése, helyes értékrendjének, igény szintjének kialakítása, a tanulók önértékelésének, önismeretének fejlesztése,

egymás megismerése, felzárkózás,

a hatékony tanulási módszerek elsajátítása, bekapcsolódás az országos tanulmányi versenyekbe,

az osztály szülői munkaközösségének megszervezése,
az elsős szülők - nevelők találkozáját is felhasználva a szülőkkel való kapcsolat kialakítása és erősítése.

A 10. évfolyam jellemzése.

Elvárások, követelmények

A 10. évfolyamon tanuló diákok már túl vannak a beilleszkedés nehézségein, hozzászoktak az iskola elvárásaihoz, követelményeihez. Megtörtént beilleszkedésük az iskolai diákéletbe is.

Az évfolyam speciális feladatai:

az évfolyam tanulói számára előírt tanulmányi feladatok teljesítése, a továbbtanuláshoz szükséges fakultációs tantárgyak kiválasztása,
többek számára ez az év a versenyeken való megmérettetésre is jó lehetőség, amely előkészíti az OKTV- n való részvételt is,
segítségnyújtás a 9. évfolyam tanulóinak a beilleszkedésben (testvérosztályok)
az elsős szülők - nevelők találkozájának megszervezése, a tanévnyitó és tanévzáró ünnepség megszervezése.

A 11. évfolyam jellemzése.

Elvárások, követelmények

Az iskola elvárásaihoz, hagyományaihoz, követelményeihez igazodnak a 11. évfolyam tanulói. Általában az egyén önmegvalósulását segítő, jó osztályközösségbe tartoznak, igyekeznek helyüket megtalálni a felnőttek társadalmában.

Az évfolyam speciális feladatai:

felkészülés a pályaválasztásra : a különböző foglalkozások, a felsőfokú intézmények, a továbbtanulás lehetőségeinek megismerése,
a pályaalkalmasság szempontjából fokozott önismeret, családi életre nevelés,
felkészülés a felvételi vizsgákra, a továbbtanulásra,
a 11 - 12. évfolyamon tanulóknak lehetőségük nyílik maximum két tantárgyat fakultációs csoportban, magasabb óraszámban tanulni,
résztt vehetnek az OKTV – n,
az évfolyam feladata a végzősök szalagavatójának és ballagásának megszervezése.

A 12. évfolyam jellemzése.

Elvárások, követelmények

Az iskola elvárásaihoz, hagyományaihoz, követelményeihez igazodnak a 12. évfolyam tanulói. Általában az egyén önmegvalósulását segítő, jó osztályközösségbe tartoznak, igyekeznek helyüket megtalálni a felnőttek társadalmában.

Az évfolyam speciális feladatai:

felkészülés a pályaválasztásra : a különböző foglalkozások, a felsőfokú intézmények, a továbbtanulás lehetőségeinek megismerése,
a pályaalkalmasság szempontjából fokozott önismeret, családi életre nevelés,

felkészülés a felvételi vizsgákra, a továbbtanulásra,

a 11 - 12. évfolyamon tanulóknak lehetőségük nyílik maximum két tantárgyat fakultációs csoportban, magasabb óraszámban tanulni,
résztt vehetnek az OKTV – n,

az évfolyam feladata a végzősök szalagavatójának és ballagásának megszervezése. felkészülés az érettségi vizsgára,
felkészülés a felvételi megmérettetésre,
felkészülés a szaktudományokban történő intenzívebb elmélyedésre, felkészülés a szakmai tanulmányi versenyeken történő sikeres helytállásra, törekvés az eddig szerzett ismeretek tudatos rendszerezésére,
törekvés a kultúra - és tudománytörténet egységes egészben való látásra, felkészülés a felnőtté válásra, a felnőttek társadalmába való beilleszkedésre, fokozott felelősségvállalás a szőkebb és tágabb környezetért (család, szülő, testvér, osztálytárs, iskolatárs),
felkészülés az anyagi felelősségvállalásra.

A 13. évfolyam jellemzése.

Elvárások, követelmények

Az évfolyam diákjai felnőtté válásuk határán már rendszerint kiforrott személyiségek, ez az utolsó tanév számukra, hogy felkészüljenek a továbbtanulásra és a felnőtt életre.

Az évfolyam speciális feladatai: felkészülés az érettségi vizsgára, felkészülés a felvételi megmérettetésre,
felkészülés a szaktudományokban történő intenzívebb elmélyedésre, felkészülés a szakmai tanulmányi versenyeken történő sikeres helytállásra, törekvés az eddig szerzett ismeretek tudatos rendszerezésére,
törekvés a kultúra - és tudománytörténet egységes egészben való látásra, felkészülés a felnőtté válásra, a felnőttek társadalmába való beilleszkedésre, fokozott felelősségvállalás a szőkebb és tágabb környezetért (család, szülő, testvér, osztálytárs, iskolatárs),
felkészülés az anyagi felelősségvállalásra.

2. A magatartás és a szorgalom minősítése

A magatartás és szorgalom minősítését az érvényben levő házirend szabályozza. A minősítésben az osztályfőnök dönt az osztályban tanító tanárok, és az osztályközösség véleményének figyelembevételével.

Példás magatartású az a tanuló, aki az iskola követelményeinek maradéktalanul eleget tesz. Jó magatartású az a tanuló, aki az iskola követelményeinek eleget tesz. Változó magatartású az a tanuló, aki az iskola követelményeinek nem mindig tesz eleget, alkalmanként fegyelmezetlenül viselkedik, több szaktanári, osztályfőnöki vagy igazgatói figyelmeztetést kapott. Rossz magatartású az a tanuló, aki az iskolai követelményeket rendszeresen megszegi, igazgatói intézkedésben, megrovásban részesült.

Példás szorgalmú az a tanuló, aki a képességeinek megfelelő legjobb tanulmányi eredményt ért el. Jó szorgalmú az a tanuló, aki rendszeres tanulással jó eredményeket ért el, de még jobb eredményekre is képes. Változó szorgalmú az a tanuló, akinek teljesítménye nem egyenletes, tanulmányi munkája rendszertelen. Hanyag szorgalmú az a tanuló, aki rendszeresen nem tanul, segítséget nem kér, nem fogad el.

3. A tanulók jutalmazása és büntetése

A jutalmazás elvei

Az iskola nevelőtestülete dicséretben részesíti, illetve jutalmazza azt a tanulót, aki tanulmányi munkáját képességeihez mérten kiemelkedően végzi, kitartó szorgalmat vagy példamutató közösségi magatartást tanúsít, illetve hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, eredményes kulturális tevékenységet folytat, kimagasló sporteredményt ér el, a közösségi életben tartósan jó szervező és irányítói tevékenységet végez.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, a példamutatóan egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

A jutalmazás formái

Az iskolában elismerésként a következő írásos dicséretetek adhatók: szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi, alapítványi díjak.

Az egész évben kiemelkedő munkátvégzett tanulóktantárgyi dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Ezek a tanulók a tanév végén könyvvel és oklevéllel jutalmazhatók. A jutalmak odaítéléséről a pedagógusok és az osztályközösség javaslatának meghallgatása után az osztályfőnök dönt.

Az a tanuló, akinek intézményi szinten kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi és kulturális versenyek győztese, az iskoláért végzett kiemelkedő közösségi munka részese, kimagasló sporteredményei vannak) jutalmát, kitüntetését a tanévzáró ünnepélyén az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át. .

Az a tanuló, akinek intézményi szinten kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi és kulturális versenyek győztese, az iskoláért végzett kiemelkedő közösségi munka részese, kimagasló sporteredményei vannak) jutalmát, kitüntetését a tanévzáró ünnepélyén az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át. Vándordíjat közösségi, humán, reál, helytörténeti és különféle sporteredmények alapján adományozunk.

Azok a tanulók, akiknek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítményük (tanulmányi versenyek győztesei, az év diákja, az év sportolója, évfolyamelső, alapítványi díjazott, az iskoláért végzett kiemelkedő társadalmi munka stb.), jutalmukat az iskola közössége előtt nyilvánosan veszik át.

Tanulóink jutalmazására az alábbi alapítványok szolgálnak:

- Braun Alapítvány,
- Gersch Alapítvány,
- Vajda Alapítvány,
- Vashegyi Alapítvány,
- Bajza Alapítvány (Bajza-gyűrű).
- Németi Alapítvány

Évfolyamelső, az év diákja, kimagasló tanulmányi eredmény

- jó tanulmányi eredmény, egy vagy több tantárgyból kimagasló teljesítmény
- közösségért végzett tevékenység
- diákönkormányzatban, énekkarban, egyéb művészeti csoportban kiemelkedő színvonalas szereplés
- kiemelkedő sportteljesítmény
- minden olyan tevékenység, ami az iskola hírnevét öregbíti
- az egész évben végzett kiemelkedő munkáért a bizonyítványba is beírt tantestületi dicséret, ezek a tanulók a tanév végén könyvvel és oklevéllel jutalmazhatók,

- egyéb egyéni és csoportos jutalmak, pl. a Braun vándordíj a legjobb tanulmányi eredményt elérő osztály kapja

A tanulók fegyelmi és kártérítési felelőssége

Ha a tanuló a kötelességeit vétkeesen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján, írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

A fegyelmi büntetés lehet megrovás, szigorú megrovás, meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, illetőleg megvonása, áthelyezés másik osztályba, tanulócsoporthoz vagy iskolába, eltiltás a tanév folytatásától, kizárás az iskolából.

A felelősségre vonás eljárás módjára és formájára nézve a törvény rendelkezései az irányadóak.

Kiseb fegyelmi vétségek elbírálása:

Kiseb fegyelmi vétségek esetén először a szaktanár, ismétlődés esetén az osztályfőnök, később az igazgató ad írásos fegyelmit az elkövetőknek.

Az iskola közszolgálati funkciói

Az épület használatánál alkalmazott eljárások

A Bajza József Gimnázium épületét úgy tervezték, hogy az oktatáshoz kapcsolódó feladatok ellátása mellett közszolgálati, lakossági, valamint más oktatási és sportintézmények használatára is alkalmas legyen.

A Bajza József Gimnázium egy olyan középiskola, amelyet mozgáskorlátozottak (felnőttek és tanulók is) használhatnak. Számukra minden feltétel rendelkezésükre áll az épületben (rámpa, mosdó, lift, stb.).

A fenntartó által előírt bevételek teljesítésére - és az épület jó kihasználtságára - csak akkor van lehetőség, ha tervezett módon történik az intézmény egyes részeinek bérbe adása, de annak a szempontnak a figyelembe vételével, hogy elsődlegesen a tanulók kötelező foglalkozásainak megtartására kell használnunk.

Az épületben automatikus tűz- és vagyonvédelmi rendszer működik.

Az intézmény munkaközösségei:

A közoktatási törvényben megfogalmazottak szellemében az iskola oktatási feladataihoz igazodva működtetjük munkaközösségi rendszerünket.

- fizika, biológia, kémia
- történelem, földrajz, társadalomismeret
- angol nyelvi
- II. idegen nyelv
- magyar nyelv és irodalom, művészetek, mitológia és vallásismeret, filozófia, etika
- matematika és informatika
- osztályfőnöki

Az intézményben folyó oktató-nevelő munka pedagógiai feladatai az eszközök és eljárások függvényében

tanuló viszonylatában

Cél, feladat, követelmény	Eszközök, eljárások
A tanulók igényességre, önállóságra törekvése a tanulásban. Önálló gondolkodásra nevelés.	Az egyes tantárgyak tanulási technikájának megismertetése, gyakoroltatása.
Interperszonális, introperszonális viszonylatának fejlesztése.	A tanórai keretekben ismeretbővítésen túl ezen irányok irányított pedagógiai célzatú megtapasztaltatása az iskolai diákéletben.
Viselkedéskultúra alakítása	Környezeti ingerek felerősítése, illetve tompítása példamutatással, példaállítással, kommunikációs készségek fejlesztésével.
Kulturális értékek tiszteletben tartása, nyitottság. Hagyományok őrzése és továbbvitele.	Az iskola érték közvetítő funkciójában, a lehető legszélesebb módon, a lehető legmagasabb színvonalú programok. Az iskola makro környezete biztosítása, a város által közvetített értékes kulturális hatások felerősítése.
A természet és élet tisztelete.	Megtapasztalásra épülő felismertetés: miszerint saját közérzete létünk, élet- terünk függvénye.
Tanulás és szabadidős tevékenység helyes összehangolása.	Diákönkormányzat, DSE, Vöröskereszt, Diákkörök összehangolt, hatékony, közös munkája.
A kultúra, a művészetek iránti igény felkeltése.	Színház-, könyvtár-, film-, múzeumlátogatások. Ismerkedés Hatvan múltjával, jelenével, jövőjével és híres szülőtteivel.
Az egészséges élet tisztelete, egészséges életmód. A nehézségek, problémák megoldására való törekvés alkohol, drog nélkül.	Felvilágosító kiadványok terjesztése, előadások, foglalkozások szervezése az iskolai vöröskereszttel, az ifjúságvédelemmel és az iskolaorvossal közösen.
Környezetvédelem, természetvédelem. Tudatos környezetvédelmi nevelés.	Bekapcsolódás a városi környezetvédő tevékenységbe, bekapcsolódás a települést segítő ilyen jellegű akciókba. Kirándulások, túrák a szűkebb haza megismerésére. Világnapok - mint nevelési lehetőség.

nevelőtestület vonatkozásában

Cél, feladat, követelmény	Eszközök, eljárások
A nevelőtestület pedagógiai kultúrájának fejlesztése.	Nevelési, oktatási témájú foglalkozások szervezése, továbbképzéseken való részvétel.
Egységes nevelési, oktatási eljárások és követelményrendszerek kialakítása.	Erkölcsei fejlettség szintjének folyamatos mérése, elemzése.
Pedagógiai munka színvonalának emelése.	Tudásszint növelését célzó teljesítményvizsgálatok. Nyelvoktatás, számítástechnikai oktatás erősítése. Differenciált felzárkóztatás és tehetséggondozás. Pályaorientáció segítése.
A család és az iskola viszonylatában az együttműködés új vonásainak kialakítása.	Ifjúságvédelmi munka átszervezése, az SZMK szerepének erősítése.

Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztés színterei és szereplői

A személyiségfejlesztés az iskolai élet minden mozzanatában zajló folyamat. Az osztályfőnöki órák kínálják a legtöbb lehetőséget a gyerekek megismerésére, megnyilatkozásaik megfigyelésére, de izgalmas helyszín lehet egy kirándulás, klubdélután, vagy bármely spontán adódó szituáció.

Tudjuk, mekkora szerepe van a mintáknak a személyiség alakulására, ezért fokozott minden felnőtt, minden nevelő-oktató intézményben dolgozó felelőssége. A technikai és adminisztratív dolgozók, valamint a pedagógusok egyaránt alakítói az iskolai atmoszférának.

Hagyományosan a pedagógusra hárul a személyiség feltérképezése, alakítása. A szaktanárok és az osztályfőnökök tudják a legtöbbet tenni a fenti célok megvalósítása érdekében, az ő oktató munkájuk, megjelenésük, egyéniségük, vezetési stílusuk, a tanulókkal való kapcsolatuk jellege döntő jelentőségű e folyamatban.

Szereplők ebben a szülők is, a tanulók előéletére, családi hátterére vonatkozó információkat ők közlik szülői értekezleten, fogadóórán, esetleg családlátogatás alkalmával. A tanuló megértéséhez az is kulcs, ha a szülő éppenséggel nem keresi a kapcsolatot az iskolával.

A tanulók személyiségét a külső munkahelyeken jelentkező hatások is formálják.

Az iskola közösségei alapvetően az osztályok. Ezek összetétele, továbbá az ide felvett tanulók motivációja, értékrendje sokféle.

A pedagógus munkáját segítheti a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős is. Ha a tanár úgy érzi, hogy tudása, eszköztára kevés, korrekciós segítségre van szükség, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőshöz, illetve külső intézményhez fordulhat.

A személyiségformálás eszközei, lehetőségei

Intézményünkben a következő lehetőségekkel és eszközökkel él a személyiségfejlesztés folyamatában:

Lehetőségek

A pedagógusi személyiségben
A tanár-diák viszonyban
A tanuló személyiségében
A tanulók egymás közötti kapcsolatában
A közösségekben
Az iskola szellemiségében, értékrendjében
Az iskola és a környezet viszonyában
Az iskola és a család viszonyában

Eszközök

Az oktatás folyamatában ismeretek átadása játék, munka, mintabeszélgetés önismeret, társas kapcsolat, konfliktuskezelés érdekérvényesítés szolidaritás együttműködés.
A közös (nem tanórai) foglalkozásokon: szakkörök, diákkörök, kirándulások stb.
A tanítási órák keretében meg nem valósítható foglalkozások: tantárgyi kirándulás, terepgyakorlat, sportfoglalkozás stb.

A személyiség fejlődését elősegítő intézményi körülmények

- Az intézmény dolgozóinak kiegyensúlyozottsága, a felnőttvilág „stabilitása”;
- Az iskolavezetés, a tantestület, a technikai dolgozók, a szülők és más partnerek egymás megbecsülésén alapuló kapcsolata;
- A tantestület összhangja, egységes és következetes gyermekbarát tevékenysége a nevelő- oktató munka terén;
- Egységes értékelési rendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tanuló teljes személyiségét;
- Szorongásmentes, bizonytalanságot kiküszöbölő körülmények megteremtése;
- Pontos, a tanulói jogos igényeket figyelembe vevő napirend megszervezése, betartása;
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő berendezések, otthonos körülmények;
- Folyamatos iskolaorvosi ellenőrzés;
- Sportolási és szabadidős tevékenységek biztosítása;
- Tanulmányi és kulturális versenyek, műveltségi vetélkedők;
- Az önművelés lehetőségei (könyvtár, Internet).

A tanulók megismerése

A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés kellő hatékonyságú biztosítása érdekében fontosnak tartjuk rögzíteni a tanulók megismerésének iskolai programját, amelyben vizsgáljuk a tanuló

- *testi, egészségi állapotát*

(könnyített testnevelés, gyógytorna kérdése, tényleges egészségügyi problémák, avagy egészségügyi probléma tüneteként megmutatkozó egyéb pszichikus gondok).

- szociális helyzetét: hátrányos, veszélyeztetett tanulók felmérése.
- érdeklődését: a cselekvését kiváltó szükségletek milyen területekre irányulnak,
- temperamentumát
- figyelmét (megfigyelő képessége, emlékezete, képzeletének fejlődése, gondolkodásának jellemzői),
- kommunikációs készségét,
- viselkedését, teljesítményét,
- önmagához, társaihoz való viszonyát,
- külső-belső motivációit.

A személyiségfejlesztés célja

Különösen fontos, hogy a tudást nem tekinthetjük csupán egyszerű ismeretnek. A valódi tudást alkotásként, alkalmazásképes, versenyképes tudásként értékeljük, melyet az ember a gyakorlatban is alkalmazni tud, ha arra szükség van.

Ennek elsajátításához tehát szervesen hozzátartozik, hogy az ismeretek egyes tevékenységekben a jártasság, más tevékenységekben az automatizmus fokára, a készség szintjére emelkedjenek.

Nevelői hitvallásunk: a tanuló jártasságát, képességeit azok felső határáig fejleszteni.

Az iskolai gyakorlatban a készségképzés valamennyi változatát elfogadhatónak tartjuk, és a követelmények szerint, de a tanuló képességeinek függvényében kívánjuk alkalmazni. *Valljuk, hogy a pedagógiai szakirodalom egyénre alkalmazott vegyes készségképző eljárásai hatékonyak, gyorsak.*

Felzárkóztató foglalkozásaink programjában prioritást biztosítunk az úgynevezett analízáló- szintetizáló készségképzési modellnek.

Tehetséggondozó és felzárkóztató programunk természetesen a tanulók adottságaira, a rátermettségre épít, de hangsúlyozzuk, hogy a szorgalmas tanulás, a gyakorlás, a képességfejlesztés lehetőségeinek széles skáláját biztosítja. Fontos megállapítanunk, hogy a képességek elsősorban a tanuló veleszületett hajlamaiból, rátermettségéből származnak, de korszerű, modern módszerekkel fejleszthetők. A társadalmi munkamegosztásra való felkészülés szempontjából tehát fejlesztésük meghatározó.

Az intézmény nevelési módszerei

A személyiség kialakításában a következetesség elvére épülő gyakorlást, meggyőzést, követelést alkalmazzuk.

Pedagógiai programunk szerint a meggyőzés magában foglalja a tanuló kérdéseire adott helyes válaszokon túl azt is, hogy viselkedésének milyen várható következményei lehetnek.

Ezen módszerek elsődleges célja a helyes viselkedésmódok megerősítése, a helytelenektől való visszatartás.

A tanulók értelmi képességeit a helyi tantervünk tantárgyaiban megfogalmazott művelődési anyag feldolgozásával fejlesztjük leginkább. Az ezekben rögzített tantárgyi követelmények teljesítése minden tanuló kiemelt, legfontosabb feladata.

Akaratát, szorgalmát, önállóságát mozgósítva kell - minél magasabb szinten - eleget tennie tanulmányi kötelezettségeinek.

A tanulók elé állított követelményekből a tantestület számára a következő feladatok adódnak:

■ Tudatosítsuk a tanulóknak, hogy a tudás az "én-gazdagítás", az önmegvalósítás fontos tényezője, **az ismeretek, képességek értékek**, sőt a tanulás, mint tevékenység maga is!

■ **Szeretessük meg tantárgyainkat, tanítsuk meg tanítványainkat tanulni**, juttassuk őket minél több pozitív élményhez a tanítás - tanulás során!

■ Ismerjük fel a **tehetségeket** és a lassabban haladókat, **lemaradókat**, részesítsük mindkettőt **különleges bánásmódban!**

■ **Ellenőrzésünk, értékelésünk megerősítő**, ösztönző legyen, ne visszahúzó erő, elkedvetlenítő!

■ Senki számára ne legyen leküzdhetetlen akadály az érettségi!

■ Segítsük legjobb képességű tanulóink **továbbtanulásra való felkészülését!**

■ Folyamatos, igényes, lelkiismeretes felkészítő munkával érjük el, hogy legyen minél több tanulóban elegendő vállalkozó kedv és kitartás az **emelt szintű érettségi vizsgák letételéhez!**

■ Értessük meg tanítványainkkal, hogy minél több szakmával rendelkeznek, annál nagyobb eséllyel indulhatnak a munkaerő piacon!

■ **Kiemelten** ajánljuk tanulóinknak az **informatikai és idegen nyelvi tanulmányokat**, egyrészt mert erre van társadalmi igény, másrészt adottak ehhez feltételeink is.

A munkaközösségeken belüli és azok közötti összehangolt munka elengedhetetlen a feladatok teljesítéséhez.

Már a középiskolás diák is emberi viszonylatok szövevényes hálózatában él. Későbbi sikere, boldogulása, jó közérzete nagyban függ majd személyközi kapcsolatainak minőségétől. Ezért elvárjuk tanulóinktól, hogy a szociális területeken legyenek megfelelő ismereteik, melyeket alkalmazni, gyakorolni tudnak.

A szociális jártasság fejlesztésének feladatai a következők:

■ Képessé kell tennünk tanulóinkat a másokkal való együttműködésre, **kapcsolatteremtésre, kapcsolatfejlesztésre**. Ehhez társ- és emberismeretük pontosságára van szükség, arra, hogy bele tudják élni magukat mások helyzetébe, meg tudják érteni gondolataikat, érzéseiket.

■ Az **emberek közti érintkezésben** hatékony "adók és vevők" legyenek tanítványaink! A tisztelet, az odafigyelés irányítsa őket!

■ A **konfliktushelyzetek kezelésére** készítsük fel a gyerekeket! Lássák a konfliktus okát, tudják megfogalmazni azzal kapcsolatos érzéseiket, találjanak megoldást a feloldásra! Bár valamennyiünk személyes közreműködése, példamutatása fontos, mégis e feladatok teljesítése terén a felelősség döntő része az osztályfőnökökre hárul.

■ **Pozitív énkép** kialakításához segítsük hozzá tanítványainkat! **Fogadják el önmagukat**, ismerjék fel erőnyeiket, tudják legyőzni kiküszöbölhető hibáikat, a le nem küzdhetővel tudjanak együtt élni!

■ Egészséges önértékelésre vezessük rá a gyerekeket, rendelkezzenek **önbecsüléssel, önbizalommal!**

Tudatosítsuk, hogy a személyiség fejleszthető, ennek érdekében **tűzzenek maguk elé teljesíthető célokat, minták, példaképek, eszményképek segítségével alakítsák önmagukat!**

Magyarságtudat, kultúránk ismerete, tisztelete, őrzése a mai magyar társadalmi - gazdasági problémák iránti érzékenység, a szoros összefüggés, összefonódás tudata szűkebb - tágabb környezetünkkel, Európával és a Világgal elvárható minden magyar középiskolástól.

■ Erős **érzelmi kötődést** alakítsunk ki tanulóinkban nyelvünk, tájaink, kulturális, tudományos örökségeink iránt!

■ **Tiszteljék** tanulóink **szimbólumainkat**, nemzeti ünnepeink, évfordulóink tartalmát értsék, legyen szükségletük a megemlékezés, **akarják és tudják énekelni a Himnuszt és a Szózatot!**

■ Törekedjünk arra, hogy a nemzetiségek, etnikumok, más népek **másságát elfogadják**, az előítéleteket kerüljék, a **határainkon túl élő magyarokkal vállaljanak közösséget** tanulóink!

■ Láttassuk be, hogy az **idegen nyelvek ismerete** szükséges!

A kapcsolatteremtésben, az ismeretek bővítésében nagy lehetőségek vannak az INTERNET-ben. Törekszünk külföldi testvériskolák keresésére, már meglévő testvériskolai kapcsolatok fenntartására. Minden tevékenységünk alapja, életünk nagyon fontos, legdrágább része a **TESTI – LELKI EGÉSZSÉG**.

Ezzel kapcsolatos pedagógiai feladatainkat, programunkat az egészségnevelési és környezeti nevelési programban terveztük meg.

Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Feladatok

A hon- és népismeret segítse elő a harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel.

Tanulóink legyenek nyitottak, megértőek a különböző szokások, életmódok, kultúrák, vallások; a másság iránt, becsüljék meg ezeket

Iskolánk és a tanulók törekedjenek arra, hogy közvetlenül is részt vegyenek a nemzetközi kapcsolatok ápolásában - jó alkalom erre a cserediák program.

Tanulók *kapcsolódjanak be közvetlenkörnyezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.*

A kommunikációs kultúra középpontjában az önálló ismeretszerzés, véleményformálás és kifejezés, a vélemények, érvek kifejtésének értelmezésének megvédésének képességei álljanak.

Iskolánknak az új információs környezetben eligazodó, azt kritikai módon használó fiatalokat kell nevelnie.

A pedagógusok fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos embertársuk iránti elfogadó és segítőkész magatartást.

A közösségfejlesztés céljaként elérendő magatartás a tanulók vonatkozásában:

- egymás megbecsülése
- felnőttek iránti tisztelet
- udvariasság
- kulturált beszéd
- durvaságtól mentes társas kapcsolatok
- környezet rendje, tisztasága
- a társadalmi tulajdon védelme
- öltözködésük mértéktartó legyen, tartsák be a házirend előírásait.

A közösségfejlesztés céljaként elérendő magatartás a nevelők vonatkozásában:

- a pedagógus alakítsa, formálja a fiatalok neveltségi állapotát
- a nevelőtestület pedagógiai kultúrájának folyamatos fejlesztése
- munkatársi jó viszony megőrzése
- munkájukban legyenek igényesek, pontosak, fegyelmezettek
- nevelőmunkájukban a gyermekközpontúság, a tolerancia, az egyéni bánásmód, a türelem tükröződjék
- egységes követelményrendszer betartása
- törekedjenek a szülőkkel való jó viszony kiépítésére.

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. Az iskolánkban a közösségfejlesztés fő területei a:

tanórák:

- szaktárgyi órák
- osztályfőnöki órák

tanórán kívüli foglalkozások:

- tanulmányi kirándulás
- múzeumi óra
- irodalmi és zenei előadások
- szakkörök, diákkörök
- versenyekre való felkészítés

diákönkormányzati munka:

- elsősök hete
- gólyaavató
- fordított nap
- diákgála
- testvérosztályok

szabadidős tevékenységek:

- színház- és mozilátogatások
- kiállítások
- klubdélutánok
- sportfoglalkozások

Mind a négy terület sajátos foglalkoztatási formát követel. Mások az egyes területek feladatai, céljai, abban azonban megegyeznek, hogy valamennyien tevékenyen hozzájárulnak:

- a tanulók közösségi magatartásának kialakításához;
- véleményalkotó és véleménynyilvánító képességének fejlődéséhez;
- a közösségi szokások, normák elfogadásához;
- a másság elfogadásához;
- az együtt érző magatartás kialakításához;
- a harmonikus embertársi kapcsolatok fejlesztéséhez.

Fontos, hogy megjelöljük azokat a legfontosabb közösség-fejlesztéssel kapcsolatos feladatokat, amelyeket az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során.

Megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával az intézmény valamennyi dolgozója példaként áll a diákok előtt.

A közösségfejlesztés színterei

Osztályközösségeink

A 9. évfolyamon szerveződő osztályaink eltérő fejlettségű, előképzettségű, különböző környezetből érkező tanulók csoportjai. Legfontosabb célunk, hogy ezekből a csoportokból olyan valódi közösségeket formáljunk, amelyek képesek és hajlandók a közös cél érdekében a közös értékrend elfogadására és képesek ennek megfelelően viselkedni, munkálkodni.

Pedagógiai munkánkat nehezíti, hogy serdülő korban fokozottan jelentkeznek a különbségek. A tanulóknál elsőbbséget élvez az önmegvalósítás kérdése, s ezt erősítik a társadalmi elvárások is (nyelvvizsga, számítástechnikai ismeretek, sikeres érettségi-felvételi vizsgák).

Folyamatos, kitartó munkával fokozatosan el kell érünk, hogy a tanulóknál kialakuljon a szolidaritás, a tolerancia és a felelősség.

Követelmények a közösségfejlesztésben:

- törekedjünk a bizalmon alapuló együttműködés kialakítására,
- kapjon kiemelt szerepet a közösségben a közvélemény alakítása,
- az osztály hangadóinak magatartását egyéni foglalkozással, esetleg csoportnyomással, tanári, szülői ráhatással pozitív irányba kell befolyásolni,
- a tekintélyes tanulók kapjanak hangadó szerepet,
- erősítsük a kéttagú vagy kis létszámú csoportokat is, hogy vegyék ki részüket az osztályépítő munkából,
- tudják a tanulók a konfliktushelyzeteket kezelni,
- ismerjék meg a tanulók az egészséges versenyszellemet,
- neveljük ki a diákvezetőket, segítsük munkájukat.

Iskolaközösség

Az iskolai szintű közösséget elsősorban azok a tevékenységek fejlesztik, amelyek sok tanulót mozgatnak, hagyományt teremtenek és őriznek.

A hagyományápolás külsőségeiben is megnyilvánul. A Házirend a tanulók számára kötelező ünnepi viseletet ír elő intézményenként.

Az iskola évkönyvet vezet, melyben a tanév jelentős eseményeit és az iskolával jogviszonyban álló pedagógusok és tanulók névsorát rögzítjük.

Iskolánk hagyományos kulturális és ünnepi rendezvényei **Az iskola általános munkarendje** című fejezetben kerültek részletezésre.

Diákönkormányzat

A diákönkormányzat a tanulók önismerő, önszervező közösségei, melynek keretében a tanulók a pedagógus irányításával együtt önállóan intézik saját ügyeiket.

Célunk, hogy az iskola tanulói együttesen és egyénileg is valós gazdái legyenek az iskolai élet azon részének, amelyek irányítására, szervezésére a KT, a Házirend és a DÖK Szervezeti és Működési Szabályzata felhatalmazást ad.

A tanuló jogi képviselője a diákönkormányzat.

Fontos az információcsere: a gyerekeknek alkalmuk és módjuk legyen elmondani kívánságaikat, javaslataikat, panaszait. A tanuló minden olyan érdemi kérdésben kapjon szót, mely a közösség életét érinti.

Az iskolai diákönkormányzatot irányító pedagógus ötletet, tanácsot ad, irányít, meggyőz, kezdeményez, ha kell. A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt saját működéséről, a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról.

Legfontosabb feladata:

- a tanulók, tanulóközösségek érdekeinek képviselője,
- tevékenysége kiterjed a tanulókat érintő valamennyi kérdésre,
- a diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőtől túl részt vesz az iskolai élet alábbi területeinek segítésében és szervezésében:
  - versenyt hirdet
  - javaslatai alapján jutalmazza a kiváló eredményeket elérő tanulókat, s elmarasztalja a házirend megsértőit,
  - ötletei nyomán szervezi az iskolai szabadidős programokat,
  - részt vesz a tanulóközösség rendezvényeinek előkészítésében, lebonyolításában,
  - dönt egy tanítás nélküli munkanap felhasználásáról,
  - lebonyolítja a diákparlamentet.

Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az intézményben **negatívnak minősített viselkedési megnyilvánulások a gyerek családi és iskolai kapcsolatzavaraival, érzelmi életének sérüléseivel függnék össze.** A magatartási problémák egy részében a gyökerek, a család érzelmi-nevelési körülményeiben kereshetők.

Lehetnek olyan jelzések, amelyek előre vetítik a gondot: közöny, passzivitás, érzelemszegénység, érdeklődés hiánya, elkülönülés, közömbösség a társak iránt, túlzott félelem, szorongás, ok nélküli sírás, irigység vagy féltékenység más gyerekekkel kapcsolatban, koncentrációzavar, teljesítményromlás, beszédzavar, stressz-helyzetekben, apró holmik eltulajdonítása, stb.

A magatartási zavarok egyik, az iskolában leginkább szembeűnő formája az agresszív megnyilvánulásokban fejeződik ki. A magatartási problémák egy része deviáncsá válhat.

A beilleszkedési zavarok leggyakoribb formái:

az együttműködési készség hiánya
durva hang, durva érintkezési mód
feltűnni vágyás, imponálni akarás
agresszivitás, kötekedés
megbízhatatlanság

felelőtlenység

peremhelyzet a csoportban

az érzelmi-indulati élet szélsőséges kiegyensúlyozatlansága

gyenge kudarcűrész

Pedagógiai feladat:

- Az intézmény egész élet- és tevékenységi rendjével, érzelmi légkörével segítse a gyerekek harmonikus, kiegyensúlyozott fejlődését, fizikai és pszichikai teherbíró képességének növekedését. Az iskola emberközpontú légköre, az iskolai élet nyitottsága segítse a tanulók teljesítményét az oldott, közvetlen, bensőséges emberi kapcsolatokkal. A diák érezze és tudja, hogy problémáival, érzelmi konfliktusaival, kritikus élethelyzeteiben bizalommal fordulhat tanáraihoz. A beilleszkedési, magatartási nehézségek leküzdése a tanuló, a nevelőtestület, a tanulói közösség és a szülők közös feladata.

Kiemelt szerepe van e téren az osztályfőnöknek, aki:

- megismeri a tanuló családi körülményeit,
- folyamatos kapcsolatot tart a szülőkkel,
- szükség esetén családlátogatást tesz,
- igyekszik megismerni a tanuló karakterét,
- lehetőség szerint tájékozódik a tanuló baráti köréről, társas kapcsolatairól,
- személyes elbeszélgetéssel, bátorítással irányítja tanítványait,
- lehetőséget biztosít a közösségi feladatvállalásra,
- úgy igyekszik formálni a közösséget, hogy az a nehézségekkel küzdő tanulót befogadja, vele saját értékrendjét segítő módon elfogadtassa,
- szükség esetén az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelősének segítségét kéri, aki szakemberhez irányítja a tanulót.

Az osztályfőnök és a gyermekvédelmi felelős közös feladatai:

- a magatartási problémákkal küzdő gyerekeink figyelemmel kísérése,
- az egyénre szabott feladatok adása,
- az egyéni és kiscsoportos felzárkóztatás,
- tanulóink bevonása a közösségi tevékenységekbe
- a tanulók jó képességeinek további megerősítése, fejlesztése,
- az érzelmi kötődés, a kapcsolat megteremtése (tanárokkal, társakkal),
- a tanulóink bevonása a délutáni foglalkozásokba,
- a rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel (fogadóóra, családlátogatás), kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal, szükség esetén segítség igénybe vétele.

A pedagógusok feladata az észlelt nehézségek okainak feltárása és orvoslásuk elősegítése. Pedagógiai tevékenységek

tanulás-módszertani konzultáció és tanácsadás diákok részére, tanulás-módszertani konzultáció és tanácsadás szülők részére,

a fogadóórákon és a szülői értekezleteken túl, egyéni időpont egyeztetésével fogadjuk a szülőket, ifjúságvédelmi felelős rendszeres fogadóórái,

a több éve jól működő prevenció városi védőnői programok folytatása,

az iskolai prevencióhoz szükséges ismeretterjesztő anyagok folyamatos bővítése, osztályfőnöki munka hatékonyságának biztosítása,

iskolai vöröskeresztes hálózat további működtetése, munkájának fejlesztése,

a beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő tanulók számára érettségi vizsgára felkészítő foglalkozások,

a nevelési nehézséggel küszködő szülőkhöz a legfontosabb segítségnyújtó helyek információinak továbbítása, pályaválasztási tanácsadás,

a mindenkori segély, illetve fizetési kedvezmények lehetőségeiről tájékoztatást adunk, kollégiumi felvétel támogatása.

A kötelező tanulási időn túl igénybe vehető iskolai szolgáltatások:

1. konzultáció tanulási problémákról,
2. kötetlen tárgyú konzultáció tanárral (más iskolai szakemberrel),
3. speciális tanácsadások (pályaválasztási, jogsegély stb.),
4. mentálhigiénés szolgálat,
5. iskolaorvosi rendelés.

A szolgáltatások térítésmentesek.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Egyre nagyobb különbség tapasztalható **a családok társadalomban elfoglalt helye, anyagi helyzete között**, mely maga **után vonja a tanulásra, művelődésre, önművelésre való igény egyre nagyobb különbségét is**. Nő a csendesen leszakadó, elszegényedő, gyermeküket napi nehézségek közt nevelők száma.

Feladataink:

A különböző háttérrel rendelkező diákok számára biztosítsuk az **esélyegyenlőséget** a közösségbe való beilleszkedéshez, illetve a tanulásban, a művelődésben, a világra való nyitásban.

Ismerjük fel a hátrányos helyzetet! A felismerésre lehetőség nyílik a gyerekekkel való gyakori és kötetlen együttlétek és a családlátogatások alkalmával.

Művelődési hátrány esetén fejlesztő felzárkóztató programokra, tanórán kívüli közösségi megmozdulásokra kell irányítani a gyermekeket, **élményszerzés, információszerzés, beilleszkedés és a közösség normáinak felvétele** érdekében.

Anyagi hátrány esetén tankönyvvásárlási támogatást, bizonyos programokon való részvételhez, esetenként alapítványi hozzájárulást kell igényelni a tanuló számára. Az iskola segítheti a szülőket komoly anyagi megterhelést jelentő programoknál a lakóhely szerinti önkormányzatok rendkívüli támogatásának igénylésekor. A gyermekek anyagi támogatását biztosíthatjuk különböző **pályázatok, ösztöndíjak** elnyerésével is.

Ha szükséges, **motiváljuk a tanuló kollégiumi elhelyezését.**

A tanulók szociális helyzetének felderítése

A szükséges információ begyűjtése az osztályfőnökök feladata. Ez kellő tapintattal és odafigyeléssel történjen, tiszteletben tartva a tanuló személyiségi jogait:

- beszélgetés a tanulóval
- konzultáció a szaktanárokkal, a szülővel, az ifjúságvédelmi felelőssel,
- kapcsolatfelvétel szükség szerint a területileg illetékes gyerekJóléti szolgálattal,
- kapcsolatfelvétel szükség szerint a gyámügyekben illetékes hivatallal,
- kapcsolatfelvétel szükség szerint az iskolai védőnővel, az iskolaorvossal.

A segítségadás lehetséges formái:

Tanulmányi segítség (korrepetálás, pótló foglalkozás, szakkör, önismereti csoport, önképző kör, klub). Hagyományos korrepetáló felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk a következő tantárgyakból: matematika, fizika, idegen nyelv, magyar nyelv és irodalom, történelem. Igény szerint évente változhat, bővíthet:

- életviteli segítség (menza, tanulószoba)
- anyagi segítség (rendkívüli és rendszeres segélyek, helyi anyagi támogatás pénzben és természetben) kérése
- az ingyenes tankönyvellátás lehető leggyorsabb lebonyolítása, az információáramlás segítése tanácsadás (tanulónak, szülőnek, nevelőnek)
- a család segítése hivatalos ügyekben
- a tanulóval és szüleivel való személyes foglalkozás, ennek keretében lehetőség szerint egészségügyi ellátáshoz juttatás
- a gyermeknek és/vagy a családjának patronálása, társadalmi pártfogása, utógondozás védő-, óvóintézkedések, helyileg alkalmazható formáiban nyújtott segítség
- közösségi és/vagy hatósági beavatkozás javasolása
- felzárkóztató illetve tehetséggondozó programok szervezése - költségvetés, pályázatok függvényében
- drog-, bűnmegelőzési programok - osztályfőnöki órákon, iskolai vöröskereszttel, ifjúságvédelmi felelőssel, költségvetés függvényében
- kortársképzéssel pályaaorientációs tevékenység
- felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleten, fogadóórákon
- motiválás arra, hogy a gyermek vegye igénybe a kollégiumi és az étkezési ellátást kapcsolattartás a szakszolgáltató intézményekkel
- tankönyvtámogatás elveinek évenkénti felülvizsgálata

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Hogy hová születünk, milyenek születünk, nem rajtunk múlik, de meghatározza esélyeinket egy életre. A hátrány milyensége, mértéke olyan különböző, hogy a lemaradással küszködők segítése - akár a tehetségeké - egyénre szabott módszereket, egyéni bánásmódot igényel. Így ez is komoly pedagógiai kihívást jelent, és gyakran "ráérzéseinkre" vagyunk utalva.

A képességek elsősorban a tanuló veleszületett hajlamaiból, rátermettségéből származnak, de korszerű, modern módszerekkel fejleszthetők.

A felzárkóztatás célja a hiányok pótlása, hogy a tantervben megjelölt új ismeretek megfelelő elsajátításához szükséges képességek kialakuljanak.

A felzárkóztatás első lépése annak felderítése, hogy milyen területen és miben mutatkozik a lemaradás. Szükséges azokat az okokat feltárni, amelyek a tanulót hátrányos helyzetbe juttatták.

A hátrányos helyzet kialakulását előidéző gyakoribb okok:

- egyéni adottságok,
- a tanulni tudás hiánya vagy annak tökéletlensége,
- helytelen, nem hatékony tanulási módszerek,
- a sikeres továbbhaladáshoz szükséges előismeretek nem állnak megfelelő szinten,
- az érdeklődés hiánya egy adott tantárgy vagy annak egy-egy területe iránt,
- a tanuló motivátlansága, a szorgalom hiánya,
- a tanuló visszafogó környezete,
- a tartós hiányzás,
- akaratgyengeség,

- szociális hátrány,
- családi problémák,
- társas kapcsolatok,
- kedvezőtlen tanár - diák viszony.

A tanulási kudarc okainak kiderítésére és megoldására szolgáló program

Testi, egészségi állapot:

Könnyített testnevelés, gyógytorna kérdése, tényleges egészségügyi problémák, avagy egészségügyi probléma tüneteként megmutatkozó egyéb pszichikus gondok feltárása és megoldásuk segítése.

Szociális helyzet:

hátrányos, veszélyeztetett tanulók felmérése, a problémák kezelése.

Tanuló érdeklődése:

feltárni, hogy a tanuló cselekvését kiváltó szükségletek milyen területekre irányulnak, és e területen a segítséget biztosítani.

A tanuló tanulmányi lemaradása:

A felzárkóztatásra vonatkozó igényeket a szaktanárok és az osztályfőnökök jelzik az igazgatóhelyettesnek, és a begyűjtött adatok függvényében készül el az iskola éves felzárkóztató programja, amely pontosan tartalmazza a foglalkozások rendjét, a résztvevő tanulók nevét, a foglalkozások időpontját.

Ezek a foglalkozások lehetőséget biztosítanak a tanórai kööttségek nélküli tananyag feldolgozására és rögzítésére.

Önmagához, társaihoz való viszonya és temperamentuma:

önismeret és konfliktuskezelés tanítása.

Mentális képesség:

figyelem, megfigyelő képesség, gondolkodás, emlékezet, képzelet fejlesztése a tanítási órákon.

Kommunikációs készségének fejlesztése.

A tanuló külső-belső motivációi:

Megteremteni a megfelelő motiváltság külső és belső feltételeit.

A problémák feltárásához a szükséges információ begyűjtése az osztályfőnökök feladata, elvárható, hogy ez kellő tapintattal, és odafigyeléssel történjen, tiszteletben tartva a tanuló személyiségi jogait. Lehetőségei:

beszélgetés a tanulóval,

konzultáció a szaktanárokkal,

konzultáció a szülővel,

ifjúságvédelmi felelőssel,

kapcsolatfelvétel szükség szerint a területileg illetékes gyerekjóléti szolgálattal,

kapcsolatfelvétel szükség szerint, a gyámügyekben illetékes hivatallal,

kapcsolatfelvétel szükség szerint, iskolaorvossal,

kapcsolatfelvétel szükség szerint iskolai védőnővel.

A hátránnyal küzdő diák tanáráként fontos tulajdonságok, teendők:

A pedagógus a tanulók órai szereplése, de különösen a tantárgyi felmérések eredménye alapján állapíthatja meg a hiányosságokat. Ezek feltárása megmutatja, hogy a pótlást az alapoknál kell-e kezdeni, vagy részletkérdésekben.

Felzárkóztató foglalkozásaink programjában prioritást biztosítunk az úgynevezett analízáló-szintetizáló készségképzési modellnek.

figyelem: felismerni a lemaradót, megkeresni az okokat;

bizalom, bátorítás, empátia, tapintat;

segítés a tanulásban (tanulási technikák, segítőtárs), felzárkóztatásra, korrepetálásra irányítás;

személyre szabott differenciálás;

önbizalom erősítése, teljesíthető feladatok adása

Képességfejlesztési programunk a tanulók adottságaira, a rátermettségre épít, de hangsúlyozzuk, hogy a szorgalmas tanulás, a gyakorlás, a képességfejlesztés lehetőségeinek széles skáláját biztosítja.

Mivel a tanári kudarc gyakran viselkedési, beilleszkedési zavarokkal illetve szociális problémákkal is együtt jár, ezen tényezők korrigálásában segítséget nyújthat a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, szükség esetén a megfelelő szakszolgálat is.

Az otthoni felkészülési munka szabályozása

Intézményünkben az átlagos felkészültségű és képességű tanuló otthoni terhelését valamennyi tantárgy házi feladatának kiadásakor figyelembe kell venni.

Biztosítani kell, hogy a távolabbról bejáró tanulónak is maradjon megfelelő mennyiségben pihenő-, és szórakozási ideje. Ennek érdekében az adott osztályokban oktató pedagógusok tanév elején, illetve új órarend készítésénél egyeztetnek.

A felkészülési munka szabályozása az írásbeli és a szóbeli munka mennyiségére egyaránt kiterjed. A házi feladatban a kapcsolódó ismeretek gyakorlása, megszilárdítása a követelmények sikeres teljesítését segíti elő.

Figyelnünk kell a tanulók egyenletes leterheléséhez. Fejlesztünk a tanulók kreativitását házi dolgozatok készítésével, vagy gyűjtő- kutató munka segítségével. Az egyéni képességek megfelelő differenciált feladatok megoldásával segítjük a lemaradók felzárkózását illetve a tehetséges, tanulók képességek fejlesztését.

Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

"Az a mód, ahogyan egy társadalom a gyermekeket kezeli, nemcsak törődésének és együttműködésének fokát jelzi, hanem jól tükrözi az adott társadalom igazságérzetét, jövő iránti elkötelezettségét, valamint azt is, mennyire fontos számára az eljövendő generációk emberi feltételeinek javítása."

(Javier Peres de Cuellar)

Az iskola egyedül nem nagyon tud fellépni problémakezelő módon - ehhez anyagi és szakmai erői hiányoznak -, de a megelőzésért sokat tehet. Ha a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős az osztályfőnökkel együttműködve figyeli a tanulók viselkedésbeli változásait, akkor "jelezhet" a "tünetekről", s talán a megfelelő szervezet, szakember megakadályozhatja a tünetek súlyosbodását, nem alakul ki komoly teljesítmény-, viselkedés-, kapcsolatzavar.

Célunk:

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek feltérképezése és olyan irányú támogatása, amellyel a lemaradás mértékét csökkentjük és az esélyegyenlőséget biztosítjuk a számukra.

Általános prevenció, mellyel új információkat, ismereteket közvetítünk és készségeket fejlesztünk. Mindez annak érdekében történik, hogy egészséges, nyitott, problémamegoldó, toleráns, a konfliktusokat hatékonyan kezelő személyiségekké váljanak tanulóink.

Életvezetési ismeretek és készségek tanítása során – elsődleges cél, hogy a diákok megismerjék önmagukat és társaikat, közvetlen környezetük veszélyeit és a káros szenvedélyeket. Elsajátítsák az ezek ellen való védekezés lehetőségeit és a felelősséggel való döntést.

Feladat:

Ismerjük meg a gyermek személyiségét, családi hátterét, környezetét, baráti és kortárs kapcsolatait.

Szükség esetén jelezzük a megoldást segítő személyek, intézmények részére. (pl. szülő, Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó stb.)

Többszöri családlátogatás.

Esetmegbeszélés kezdeményezése az érintett szakemberekkel. Beszélgetés, tanácsadás.

Önismereti csoport működtetése pszichológus irányításával.

A prevenció részben tanórai és tanórán kívüli keretek között zajlik.

Az általános gyermekvédelmi tevékenységformák az iskolavezetés, az osztályfőnökök, a szaktanárok és a gyermekvédelmi felelős részvételével történnek.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkája

A Gyermekvédelmi, Közoktatási Törvény, valamint a Közoktatási Törvény végrehajtási utasítása és egyéb jogszabályok alapján végzi.

Munkáját **az igazgató irányítja és ellenőrzi, gondoskodik a gyermekvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről.**

Feladatai:

Tájékoztatja a tanév elején az ellenőrzőn keresztül a tanulókat, szülőket arról, hogy milyen problémákkal, hol és milyen időpontokban fordulhatnak hozzá.

Ismerteti az érintettekkel, az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel.

Az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (Gyermekjóléti, Családsegítő, Nevelési Tanácsadó,

Drogambulancia, Ifjúsági Lelkisegély Telefon-szolgálat, Gyerekek Átmeneti Otthona stb.) elérhetőségét.

Fogadóóráin meghallgatással, segítő beszéddel, pedagógiai módszerekkel segít a tanulóknak, szülőknek, pedagógus munkatársainak a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok, gondok megoldásában.

A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók felmérése az osztályfőnökök közreműködésével.

Veszélyeztető okok feltárása esetén megismeri a tanuló családi környezetét, helyzetét. Egyéni pedagógiai tervet készít a probléma kezelésére.

A hátrányos és veszélyeztető okok megszüntetése, a tanuló problémájának megoldása érdekében kapcsolatot tart az igazgatóval, igazgatóhelyettessel, az osztályfőnökökkel, pedagógusokkal, a diákönkormányzatot segítő tanárral és annak vezetőivel.

A veszélyeztetett, hátrányos helyzetű tanulók problémáinak megoldása érdekében együtt működik a Gyermekjóléti Szolgálattal és más szociális intézményekkel.

A veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek szabadidős tevékenységét és tanulási előmenetelét figyelemmel kíséri, és adott esetben javaslatot tesz a változtatásra.

Minden esetben a gyermekek érdekeit képviseli. Részt vesz a tanulók fegyelmi tárgyalásán.

Általános prevenciós tevékenységet végez a tanulók szociokulturáliságának függvényében.

Kiemelt figyelmet fordít a szenvedélybetegségek megelőzésére, illetve a gyógyult szenvedélybeteg tanulók beilleszkedésének elősegítésére.

Drog- és bűnmegelőzési programokat szervez. Mentálhigiénés programok bevezetését szorgalmazza.

Gyűjti és terjeszti a gyermekvédelemben felhasználható új pedagógiai módszereket, eszközöket, szakirodalmat.

Figyelemmel kíséri az e témában meghirdetett pályázatokat, és azokat közzéteszi, illetve pályázatot készít.

A rendelkezésre álló eszközökkel segíti az iskola dolgozóinak gyermekvédelmi munkáját. Közre működik a szociális támogatás elveinek meghatározásában, a rendelkezésre álló összegek elosztásában (tankönyvtámogatás, bármilyen szociális támogatás).

Támogatja a rászoruló családokat gyermekeik eltartásában és nevelésében, ha arra a szülők alkalmasak, de kezdeményezi a gyermek kiemelését a családjából, ha a szülők alkalmatlanok feladatuk ellátására megkeresi a pedagógiai beavatkozás sikeres forrásait, azokat célszerűen alkalmazza, szükség szerint veszi igénybe a gyermekvédelem intézményeit.

A veszélyeztetett gyermekek helyzetének felmérése után intézkedési terv készítendő: a velük való foglalkozásra a többi gyermek veszélyeztetettségének megelőzésére. Az intézmény által adható támogatás leggyakoribb lehetőségei:

tanulmányi segítség (korrepetálás, pótló foglalkozás, szakkör, klub stb.)

életviteli segítség (menza, tanulószoba)

anyagi segítség (rendkívüli és rendszeres segély, helyi anyagi támogatás pénzben és természetben) kérése tanácsadás (tanulónak, szülőnek, nevelőnek)

a család segítése hivatalos ügyekben
a tanulóval és szüleivel való személyes foglalkozás, ennek keretében lehetőség szerint egészségügyi ellátáshoz juttatás

a gyermeknek és/vagy családjának patronálása, társadalmi pártfogása, utógondozás
védő-, óvóintézkedések, helyileg alkalmazható formáiban nyújtott segítség
közösségi és/vagy hatósági beavatkozás javasolása.

Ezekon kívül a szükségessé váló eseti intézkedések. A Diákönkormányzat, Diák Sportkör, Szakszervezet és egyéb társadalmi szervezetek bevonása az iskolai gyermekvédelem problémáinak enyhítése érdekében.

Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

"Táplálni kell őt könyvekkel, külön feladatokkal, gyakoroltatni kell az agyát, hogy tudjon futni, de nem szabad belőle extra valakit csinálni, mert az elronthatja. És vigyázni kell nagyon, hogy el ne nyomjuk! Van egy téveszme, hogy a lángelmét nem lehet elnyomni, az utat tör magának. Csudát tör utat! Nincs könnyebb dolog, mint egy lángelmét elnyomni, mert az nagyon érzékeny. Azt úgy el lehet fűjni és taposni, mintha ott sem lett volna". - Ha hozzánk kerül, tápláljuk őt, vigyázzunk rá!

(Szent-Györgyi Albert)

Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek elvei:

Alapelvek

A kulcskompetenciák fogalmi hálója tartalmazza azokat a tudásokat és képességeket, amelyek birtoklása alkalmassá teszi a tanulót a gyors és hatékony alkalmazkodásra a változásokkal átszőtt világban.

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden diáknak szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. Sok kompetencia részben fedí egymást, és egymásba fonódik: az egyikhez szükséges elemek támogatják a másik terület kompetenciáit. Hasonló egymásra építettség jellemzi a kulcskompetenciák és a kiemelt fejlesztési feladatok viszonyát.

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 243/2003. (XII.17.) Kormány Rendelet 9 kulcskompetenciát fogalmaz meg, amelyek az iskolai képességfejlesztés alapját jelentik: anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, matematikai kompetencia, természettudományos kompetencia, digitális kompetencia, a hatékony, önálló tanulás, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia, esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség. A 200/2007. (VII.31.) Korm. rendelet az előbbieket részben módosítva hét kulcskompetenciát jelöl meg.

Alapvető célunk azon kompetenciák fejlesztése, amelyekre minden tanulóknak szüksége van személyes boldogulásához és fejlődéséhez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához:

Célunk különösen, hogy végzett tanulóink:

1. Rendelkezzen az anyanyelvi és az idegen nyelvi kommunikáció minél magasabb, de legalább tantervünkben elfogadott szintjével (magyar, angol, német tantárgy)

Az anyanyelvi kommunikáció: amely magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Az idegen nyelvi kommunikáció: az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető, fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás). Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédkészség, olvasott szöveg értése és íráskészség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei, érdeklődése szerint.

2. Rendelkezzen a matematikai és természettudományos gondolkodás illetve a kapcsolódó képességek minél magasabb, de legalább a tantervünkben meghatározott szintjével (matematika, fizika, kémia, biológia)

A matematikai kompetencián a matematikai gondolkodás alkalmazásának képességét értik, amely alkalmassá teszi az egyént a mindennapok problémáinak megoldására. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia - eltérő mértékben - felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok, táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

A természettudományos kompetencia, készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatot adjon, előrejelzéseket tegyen. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését, és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

3. Legyen képes az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatára (informatika)

A digitális kompetencia: felöleli az információs társadalom technológiáinak (Information Society Technology, a továbbiakban: IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítás, bemutatása és cseréje, továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

4. Legyen képes a hatékony, önálló tanulásra (minden tantárgy, osztályfőnöki)

A hatékony, önálló tanulás: azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és életpasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamatokban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

5. Rendelkezzen olyan személyes és állampolgári kompetenciával, melynek birtokába harmonikus életvitelre és közösségi beilleszkedésre képes (osztályfőnöki, etika, történelem)

A szociális és állampolgári kompetencia: a személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, és harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltétele. Felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, a társadalomban. Ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

6. Legyen kezdeményező képes, kreatív, ésszerű, kockázatot vállalni tudó (gazdasági ismeretek)

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: segíti az egyént a mindennapi életben - a munkahelyén is - abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újtásra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

7. Rendelkezzen esztétikai-,művészeti tudatossággal és kifejezőképességgel (magyar, rajz és vizuális kultúra, ének-zene)

Az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség: magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat,

a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

A kulcskompetenciákkal meghatározott alapvető célokból adódó kiemelt fejlesztési feladataink:

- a tanulók képesek legyenek énképükbe integrálni az elsajátított tudást, legyenek felelősek önmagukért, fejlődésükért
- ismerjék és értsék nemzeti kultúránk értékeit, a kiemelkedő magyar személyiségek munkásságát, mélyüljön el nemzettudatuk, hazaszeretetük
- váljanak európai polgárokká, de legyenek elfogadóak más kultúrák iránt is, ismerjék az egyetemes emberi civilizáció eredményeit, problémáit
- legyenek a társadalom aktív résztvevői az emberi és a demokratikus jogok tiszteletben tartásával
- ismerjék és értsék az alapvető gazdasági fogalmakat és összefüggéseket – ennek jegyében mindkét szakmacsoportban tanítunk gazdasági ismereteket
- jellemezze őket a környezet ismeretén és személyes felelősségükön alapuló környezetkímélő és gyarapító magatartás
- törekedjenek tudatosan testi és lelki egészségük megóvására, a betegeket, fogyatékosokat segítsék
- képesek legyenek önálló ismeretszerzésre, önművelésre, tudásukat tudják új helyzetekben is alkalmazni
- legyen átfogó képük a munka világáról, legyenek képesek jól dönteni, amikor pályát választanak, illetve módosítanak

A felsorolt alapvető célok és feladatok által meghatározott tanítási folyamatot úgy tekintjük, mint a tanulók tanulásának megszervezését, irányítását.

Ezen felfogás lényegéből fakad az a két pedagógiai módszer illetve alapelv, melyeket különösen fontosnak tartunk:

- differenciált tanulásszervezés
- a tanulási esélyegyenlőség megteremtése és biztosítása

A kötelező tanulási időn túl igénybe vehető iskolai szolgáltatások:

1. felkészítés tanulmányi versenyre
2. felkészítés egyéb, tanulóknak hirdetett versenyekre
3. szakkör (szervezésének elvei, hagyományos szakkörök 9.3 fejezetben)
4. korrepetálás (szervezésének elvei, hagyományos korrepetáló foglalkozások 9.3 fejezetben)
5. egyéni, öntevékeny könyvtárhasználat (a könyvtár nyitvatartási rendjének függvényében)
6. egyéni, öntevékeny számítógép-használat
7. egyéni, öntevékeny tornaterem, edzőterem használat (a DSE-vel vagy DSK-val kötött megállapodás függvényében)
8. egyéni, öntevékeny sportpályahasználat (a DSE-vel vagy DSK-val kötött megállapodás függvényében)
9. író-olvasó találkozók
10. tudományt népszerűsítő előadások
11. kiállítások szervezése
12. szakértők, előadók, vendégek meghívása
13. hangversenyek, előadóestek szervezése
14. színház-, mozi-, múzeumlátogatás, tanulmányi és szakmai kirándulások szervezése
15. „Ki mit tud?”-ok szervezése
16. iskolai filmvetítések (filmklub)

- 17. speciális tanfolyamok (gépkocsivezetés, tánciskola)
- 18. speciális tanácsadások (pályaválasztási, jogsegély stb.)
- 19. reggeli, ebéd
- 20. főbb egészségügyi szűrések iskolailag előírt kötelező formája
- 21. iskolaorvosi, iskolafogászati rendelés.

A fenti szolgáltatások közül térítésmentes: 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 15; 18, 20; 21

A fenti szolgáltatások közül térítéses: 17; 19

A fenti szolgáltatások közül esetenként térítéses: 9; 10; 11; 12; 13; 14; 16

Szakköri foglalkozások szervezése

A szakköri foglalkozások óraszámai a számított órakeret terhére valósulnak meg, az alábbiak szerint:
Szakkörök és felkészítő foglalkozások feladata

Tantárgyi ismeretek bővítése, érdeklődés fejlesztése, a tanulók képességeinek, hajlamainak kibontakoztatása.

A tanulók érdeklődésének felmérése szeptember hónapban. Csoportok szervezése, foglalkozások beindítása kellő számú jelentkező esetén október 15-ig az iskolai órakeret függvényében. Az érdeklődés elsősorban az intézmények profiljának megfelelően alakul évek óta.

Hagyományos szakköreink (a fenntartói finanszírozástól és érdeklődéstől függően):

énekkar

önismereti csoportfoglalkozás

szaktantárgyi szakkörök

természetjáró, - védő csoport

alkotókör (irodalmi, művészeti)

városi, megyei, regionális, országos tanulmányi és szakmai versenyekre

felkészítő foglalkozások

Egyéb szakkörök az érdeklődés függvényében évente változnak.

A fentiekén túl népszerűsítjük tanulóink körében a levelezős feladatmegoldó, az egyéb területi, megyei és helyi versenyeket. A szaktanárok konzultációs formában is vállalják az egyes versenyekre való felkészítést. A tehetséggondozás formái, keretei

A tanórákon differenciált foglalkozással, csoportmunkával segítjük a tehetséges tanulók előmenetelét.

Iskolánkban olyan profilú osztályok is működnek, ahová a tanulók már eleve érdeklődési körüknek megfelelően jelentkeznek, és a profilnak megfelelő tantárgyak eredményei alapján nyernek felvételt.

A reál tantervű osztályban a súlypont a matematika, fizika, kémia, biológia oktatásán van. E tantárgyak emelt óraszámú lehetősége teszi az alaposabb felkészülést a műszaki, mérnöki, közgazdasági, orvosi pályákra, illetve az egyes főiskolák, egyetemek természettudományi karaira.

Matematika tagozatos osztályban a tanulók emelt óraszámú kifejezetten a matematikai kulcskompetencia fejlesztését szolgálja, és a műszaki pályára készít fel.

A humán tantervű osztályban a magyar nyelv és irodalom valamint a történelem kiemelt tanítása mellett tanulóink társadalomtudományi, vallástörténeti, művészettörténeti, társadalomismereti és filozófiai stúdiumokon készülhetnek fel a bölcsész, jogi, közgazdasági pályákra való továbbtanulásra.

Az idegen nyelvi (angol, német) osztályban emelt óraszámú és csoportbontás segíti elő, hogy az itt tanulók két éven belül középfokú nyelvvizsgát tehessenek.

Napjainkban a színvonalas nyelvoktatás, a nyelvvizsga iránti igény rohamosan nő. A tanulókkal való differenciált foglalkozás érdekében a nem nyelvi osztályokban is sávos nyelvoktatást vezettünk be valamennyi, iskolánkban oktatott nyelvből (angol, német, francia, spanyol, orosz). A 9. és a 11. évfolyam elején a tanulók szintfelmérő feladatlapot töltenek ki, melynek eredménye alapján a nyelvszakos kollégák kezdő, középfaladó, haladó illetve nyelvvizsga-felkészítő csoportokba sorolják őket. A csoporton belüli előmeneteltől függően lehetőség van a magasabb szintű csoportba való átlépésre.

Iskolánk ösztönzi a nyelvvizsgára való felkészülést. Kiemelkedően magas a középfokú nyelvvizsgát sikeresen letett tanulóink száma.

11-12. évfolyamokon diákjaink tehetséggondozása emeltszintű érettségire felkészítő órákon történik, előzetes választás alapján.

Iskolánk támogatja tanulóink részvételét a különböző tantárgyi, kulturális és sportversenyeken. A lehetőséget biztosítják azzal, hogy finanszírozzák (az anyagi keretekhez mérten) a versenyek nevezési díját, a tanulók útiköltségét. A felkészítést tapasztalt szaktanárok segítik szakköri, önképzőköri keretben.

A tanulók önálló ismeretszerzését segítik az iskolai könyvtárak és a könyvtáros tanárok.

Szoros kapcsolatot tartunk fenn a városi zeneiskolával, ahol tehetséges tanulóink hangszeres zenét és éneket tanulhatnak.

A diákgálán, az iskolai rendezvényeken és ünnepeken szereplési alkalmat biztosítunk tehetséges diákjaink számára (éneke, zene, tánc, vers, próza, színjátás).

projekt-módszerrel történő tanulásszervezés

Az intézmény egészségnevelési, egészségfejlesztési programja

Az egészségfejlesztést egy folyamatnak tekintjük, mely magába foglalja az egészségnevelést, az elsődleges prevenciót, a mentálhigiénét, valamint az önségítést.

Feladatok

Egészségmegőrzés igényének felkeltése, a megelőzés szerepének, az egyén felelősségének tudatosítása

○ önismeretük fejlesztése, ismerjék egészségi állapotukat, akarjanak tenni a megőrzésért, javításért
Mozgásban gazdag életmódra ösztönzés

○ a mozgás fontossága az egészség megőrzésében
○ a rendszeresség elve

○ szabadidő és mozgás

A helyes, változatos táplálkozás szükségességének beláttatása

○ divathóbortok kerülése (egyoldalú táplálkozás, szükségtelen fogyókúra, stb.)

A személyes higiénia tanítása

○ higiénia és egészség kapcsolata

Egészséges és harmonikus életvitel kialakítása

○ önmaguk és mások tisztelete

○ felelősség önmaguk és mások iránt

○ egészséges párkapcsolat

○ káros szenvedélyek elutasítása

Lelki egészség és testi egészség kapcsolatának felismertetése

○ a társadalom erkölcsi normáinak tisztelete

○ tanulási technikák a kiegyensúlyozottságért (rendszeresség, idővel való helyes gazdálkodás, megfelelő környezet)

○ krízisek és kezelési stratégiák

A személyes biztonság értékének tudatosítása

- törvények tisztelete
- bűnmegelőzés
- a közlekedés biztonsága
- agresszió elleni határozott fellépés
- iskolán belüli és azon kívüli bántalmazás elkerülése (megtörténte esetén teendők)

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos hasznos ismeretek nyújtása

Külső kapcsolatok

Rendszeres kapcsolatot tartunk a Szivárvány Szociális Szolgálat munkatársaival, akik a gyermekeknek, szülőknek, pedagógusoknak rendszeresen szakmai programokat szerveznek. Szükség esetén segítséget nyújtanak a rászorulóknak, illetve a hozzájuk fordulóknak.

Az ÁNTSZ ifjúsági védőnője a fogamzásgátlásról, párkapcsolatról, nemi higiénéről, nemi betegségekről tart rendszeresen előadásokat és kezdeményez beszélgetéseket a diákokkal az érettségüknek megfelelő szinten és témában.

A Nevelési Tanácsadó pszichológusai a nehezen beilleszkedő, súlyos konfliktusokkal küszködő és személyiségükben és önértékelésükben, teljesítményükben segítségre szoruló gyermekeinket fogadják szükség esetén.

Kapcsolatot tartunk még a helyi rendőrséggel, a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum-mal és az Áldozatvédő Egyesülettel is.

Erőforrások

Belső erőforrások	Feladat	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja és irányítja az iskolai	Hatékony kapcsolatrendszer
Tanárok: az egészségfejlesztési team tagjai	Szervezik és koordinálják program megvalósulását	Tapasztalataik és feladatkörük
Osztályfőnökök	A tanulók életkori sajátosságainak, érettségüknek	Közvetlen, napi kapcsolat diákokkal. Tudatos, tervszerű.
Szülők Diákok	Külső erőforrások biztosítása –együttműködés. Részvétel	Egyéni értékelés – visszajelzés. Sokszínűség
Adminisztratív és technikai dolgozók	Támogatási háttér biztosítása	
Külső erőforrások		
ÁNTSZ ifjúsági védőnő	Segíti az egészségfejlesztés	Szakmai és szakorvosi biztosítása.
Szivárvány Szociális Szolgálat	- Programok szervezése a diákoknak, - Rendszeres továbbképzés a gyermekvédelmi felelősnek,	Kapcsolatai révén összekötő szerepe van más szervekkel is.
Nevelési Tanácsadó, pszichológusok	Problémakezelés, problémamegoldás, tanácsadás	Szülők, pedagógusok és diákok –azaz komplex tanácsadás.

KEF	- Pedagógus programok szervezése - Diákok számára szabadidős és sport tevékenységek	Koordinálás.
Rendőrség	- Információ áramlás segítése, - Drogprevenció	Szakmai háttér – óvó-védő.
Áldozatvédő Egyesület	- Tájékoztatás, - Figyelemfelhívás	Óvó-védő.
Minisztériumok	Pályázatok	

Az egészségfejlesztésben alkalmazott módszerek

Előadások – hiteles meghívott előadók

Versenyek rendezése Plakátkészítés Kirándulások szervezése

Készségfejlesztő tábor szervezése

Beszélgetés

Tanácsadás

Filmvetítés – megbeszélés

Kortárs csoport létrehozása

Interaktív foglalkozások, véleménycseré, vita, állásfoglalás

Szórólapok terjesztése

Iskolarádió működtetése stb.

Tanórai keretek

Minden tantárgynak van csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez. Munkaközösségi keretben történik meg a konkrét tevékenységek meghatározása, a feladat kijelölés.

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók értsék és tudják, hogy a szép, tiszta beszéd a verbális kommunikáció elengedhetetlen része.

Az irodalmi elemzések, olvasmányélmények pedig közvetítsék az egészséges értékrendet, segítsék a tanulókat az önértékelésben és a személyiségfejlesztésben.

Történelem

A tanulók ismerjék meg a múlt egészséggel kapcsolatos történéseit – nagy járványokat, orvosi felfedezéseket (pl.: oltásokat) és alakuljon ki bennük az egészség mint egyik legfontosabb emberi érték.

Kísérjék figyelemmel a társadalmi és gazdasági fejlődés életmódra gyakorolt hatását. Ismerjék meg a lakóhelyük adta lehetőségeket és törekedjenek a testi – lelki egészség harmóniájára.

Matematika

Sajátítsák el a tanulók a tiszta, precíz munkavégzést. A rendszerező, elemző, logikai műveletek gyakorlása pedig segítse a döntés készségének fejlesztését, a jó vagy rossz döntéseink következményeinek felelősségvállalását.

Testnevelés

Épüljön be a diákok életébe a mozgás rendszerességének öröme, a testi-lelki életre gyakorolt pozitív hatása, öröme. Alakuljon ki tudatos, egészséges énképük és tudjanak nemet mondani a káros szenvedélyekre. Fel kell hívni a tanulók figyelmét a személyi higiéne fontosságára.

Idegen nyelv

A tanulóknak a szavak, kifejezések memorizálása során lehetőségük van a koncentrációs képességük fejlesztésére. Betekinthetnek a más kultúrákban élő emberek életmódbeli (táplálkozás, öltözködés, pihenés stb.) szokásaiba, így fejleszthető a toleranciakészségük is.

Biológia

Számtalan lehetőséget nyújt az emberi szervezet egészséges működésének megismerésére, például légzés, szívműködés, táplálkozás, szaporodás stb., és ezek fenntartására, valamint a holisztikus szemléletmód kialakítására.

Földrajz

A tanulók ismerjék meg a különböző természeti és gazdasági környezetben élő emberek életmódját.

Sajátítsák el az egészség holisztikus szemléletmódját. Értsék meg a globalitás egészségre gyakorolt hatását.

Kémia

A tanulók ismerjék meg a különböző vegyületek emberi szervezetre gyakorolt hatását.

Hívjuk fel a figyelmet az élelmiszeradalékok egészségkárosító következményeire. Tudatosuljon bennük a legális és illegális drogok rövid és hosszú távú testet és lelket is érintő negatív hatása.

Fizika

A tanulók ismerjék meg az emberi környezet egészséget befolyásoló tényezőit, fizikai hatásait (pl. világítás, hőmérséklet, levegő). Alakítsák életmódjukat a megtanultak figyelembe vételével.

Etika

A tanulók ismerjék fel az élethosszig tartó tanulás szükségességét.

Az életkor szerinti jellembeli változásokat, a stabil értékrendünk kialakításának fontosságát, mellyel kapcsolatainkat alakítjuk természeti és társadalmi környezetünkkel egyaránt.

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók fedezzék fel az őket körülvevő világ szépségeit.

Tudjanak különbséget tenni az értékes és az értéktelen művészet között.

Ének-zene

A tanulók ismerjék fel a zene emberi pszichére gyakorolt hatását. Tanulják meg, hogy a zene segíthet oldani a feszültséget és növelheti a teljesítményt.

Tánc, dráma

A szituációs játékok során szerezzenek saját élményeket, ismereteket és tapasztalatokat. Erősödjön a közösségi érzés, az egymás képességeinek megismerése és tiszteletben tartása.

Tanórán kívüli foglalkozások:

Délutáni szabadidős foglalkozások, sportprogramok, versenyek, kirándulások, túrák, jeles napok megünneplése, pályázatok.

A pedagógus, az orvos, a védőnő minden szavával informál, nevel és példát mutat. Jelentős részben rajtunk múlik, milyen kép alakul ki a gyermekben az egészségről.

A mindennapi testedzés programja

Helyzetelemzés

Egyre romló környezetünkben a gyermekek egészségi állapota, fizikai és szellemi teherbírása csökken. A statisztikák szerint főleg mozgásszervi betegségek, gerinc- és mellkasi elváltozások jellemzőek.

Az iskola-egészségügyi szolgálattal együttműködve folyamatosan figyelemmel kísérjük tanulóink egészségi állapotát, és osztályfőnöki tanmeneteinkben tervezzük meg a szükséges egészségmegőrző témákat. Hangsúlyozottan foglalkozunk a személyes higiéné kérdéseivel.

Kiemelt jelentőségű a testnevelési óra és a mindennapos testedzés az egészségmegőrzés szempontjából.

Az iskola tanulóinak egy része felmentett, illetve gyógytestnevelésre jár. Testnevelő tanár kollégáink versenyeztetik a tehetséges gyerekeket.

Intézményünk biztosítja a mindennapi testedzéshez szükséges feltételeket és az iskolai sportkörök, DSE működését. A mindennapos testnevelés megvalósítását szabályozó törvényi rendelkezéseket megtartja, a változásokat nyomon követi.

A mindennapos testnevelés a diák sporttevékenységgel, a tömegsport foglalkozással, a szakági edzéssel és az öntevéken testedzéssel együttesen alkot egységet. Ez az elv az iskolai programban is tükröződik.

Ennek érdekében: a testnevelő tanári munkaközösség felméri, hogy a tanulók a következő tanítási évben milyen iskolai sportköri foglalkozások megtartását igénylik. A felmérés eredményeképpen elkészül az iskolai sportkör szakmai programja.

A mindennapos testnevelés nemcsak a sportsikereket tűzi ki célul, hanem a tanulók egészségének javítását is.

Kiemelt szempont, hogy a tömegsport jellegű „sportdélutánok” a tanulók igényei szerint működjenek.

A sportfoglalkozások tervezésénél, szervezésénél a tanulói igények alapján az alábbi sportágak a legnépszerűbbek: futball, kézilabda, atlétika, lány foci.

Lehetőséget keresünk más verseny és életmód sportágak megismerésére, szponzorok felkutatásával, amely lehetővé tehetné sí táborok, kajak-, kenu- és vízi táborok szervezését.

Normál testnevelés:

A középiskolai évfolyamokon a heti óraszámok a törvényi előírások szerint alakulnak.

Könnyített testnevelés:

A tanulók a normál órán differenciált oktatásban vesznek részt, és az általuk végezhető anyagból kapnak osztályzatot.

Gyógytestnevelés:

Azok a tanulók, akik egészségi állapotuk miatt gyógytestnevelésre utaltak, szakképzett gyógytestnevelő vezetésével tartott órán vesznek részt. Osztályzatukat végzett munkájuk alapján kapják.

Tömegsport

Azok a tanulók, akik testnevelésórán szerzett ismereteiket gyarapítani szeretnék, tömegsport foglalkozáson vehetnek részt (pl. atlétika, torna, labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, röplabda, asztalitenisz és testépítés).

Sportegyesület

A minőségi sport iránt érdeklődők az iskolai diáksport egyesület tagjai lehetnek.

Az iskolai testnevelés

Iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszthetők. Az egészségfejlesztő testmozgás program hatékony megvalósulása érdekében minden testnevelés órán és minden egyéb testmozgási alkalommal történjen meg a keringési-és légzőrendszer megfelelő terhelése, minden testnevelés órán legyen gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző torna, valósuljon meg a testnevelési anyag egészében a gerinc- és ízületvédelem, külön figyelemmel a fittség mérések testhelyezeteire és az izomerősítések különböző testhelyezeteire (243/2003. (XII.17.) kormányrendelet testnevelési alapelvei és céljai), minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelentsen még az eltérő adottságú tanulóknak is, a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesüljenek a teljes testmozgásprogramban, életmód-sportokat és életminőség-sportokat is tanítson meg (olyanokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében), a testmozgás program játékokat és táncokat is tartalmazzon.

Természetesen a konkrét feladatok megvalósulásának megtervezése, a célok lebontása az éves munkatervben a testnevelő munkaközösség feladata. Egészségmegőrző környezet kialakítása

Hosszú távú céljaink

Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíteni a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének.

Az iskolai egészségfejlesztés az intézmény egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység legyen, amely egyaránt irányul a pedagógusok és a tanulók ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktató- nevelő munkában a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében. Továbbá:

egészségügyi tudatosság kiépítése

társadalmi változások követése
ismeretek pontosítása
magatartás változtatása
öntudatosság kiépítése, attitűd változtatása
döntéshozó képesség javítása
testhigiénia, mentálhigiénia és testkultúra kialakítása.

Rövidebb távú céljaink

A tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit, az életkorral járó biológiai, pszichikai változásokat, a belőlük adódó higiénés teendőiket. Fejlődjenek az egészséges életvitelhez szükséges képességeik. Ismerjék meg az egészségre káros szokások biológiai, élettani, pszichés összetevőit, következményeit: alkoholfogyasztás, dohányzás, inaktív életmód, helytelen táplálkozás, drogfogyasztás, különös tekintettel a prevencióra. A tanulók ismerjék meg a társas kapcsolatok egészségi, etikai kérdéseit. Legyenek tisztában a fogamzásgátlás szerepének fontosságával, a korai szex problémáival. Vállaljanak aktív szerepet az egészség értéként való tudatosításában.

Feladatok

általánosan érvényes egészségfejlesztő politika kifejlesztése
egészségfejlesztő környezet megteremtése egészségfejlesztő közösségi tevékenység kialakítása
egyéni képességek fejlesztése
szemléletváltozás az egészségügyi szolgáltatásokban.
az iskolaorvos és a védőnő részvétele az egészségnevelési programban,
a célok megtestesülése a tantárgyak tanterveiben, éves tanmeneteiben,
a tanulók egészségi állapotának rendszeres felügyelete (iskolaorvos, gyermekvédelmi felelős), a szabadidőben végezhető sportolási lehetőségek megismertetése, irántuk a diákok érdeklődésének felkeltése, cselekvésre ösztönzés,
a büfé kínálatának egészségesebbé tétele, a mellékhelyiségek higiénikusabbá tétele.

Az egészségnevelés területei

önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
az egészséges testtartás, a mozgás fontossága, az értékek ismerete,
az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben, a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete, a tanulás és technikái,
a tanulási környezet alakítása,
az idővel való gazdálkodás szerepe, a rizikóvállalás és határai,
a szenvedélybetegségek elkerülése,
a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

Módszerek

A helyben megfogalmazódó igények kielégítése és az egészségmegőrző iskola kialakítása az elsődleges cél (tanulói részvétel a döntéshozatalban, „alulról építkezés”, az egészségfejlesztési szükségletek helyi szinten fogalmazódnak meg, és az iskolában tanulók, dolgozók együtt határozzák meg a beavatkozások szükséges irányát). Ehhez a jól bevált és eddig is alkalmazott pedagógiai módszereket alkalmazzuk.

felvilágosítás (dohányzás, drog, alkohol veszélyei, helyes táplálkozási szokások),
érzelmi nevelés (az egészségkárosító magatartásformák háttérben a személy konfliktuskezelési eszköztárának gyengeségei húzódnak meg),

önismeret fejlesztése,
média (televízió, rádió, újságok) segítő szándékú anyagai, iskolarádió, iskolai hirdetőtáblák
a gyógytestnevelés, könnyített testnevelés órák
szűrővizsgálatok: általános orvosi vizsgálat
alkalmassági vizsgálat
iskolai fogászat
csoportos, személyre szabott foglalkozások alkalmazása (iskolai orvos, védőnő, osztályfőnök).
Kiemelt témák: szex, szerelem, család, drog, dohányzás,
szenvedélybetegségek.
városi, megyei, országos rendezvényeken részt venni (Futófesztivál, AVON Fuss az
egészségedért!, stb.)

kirándulások (osztály, iskolai)
tájékoztató fórumok megszervezése, együttműködés a szülőkkel (szülői értekezlet,
fogadónap), együttműködés az iskola orvosával, védőnőjével, egészségügyi
intézménnyel, szakmai tanácskozások, továbbképzések, tréningek
az iskolai vöröskereszttel együttműködni és tovább ápolni a jó kapcsolatot az iskola
éttermének vezetőjével, aki igyekszik megvalósítani a korszerű étkeztetést.

Az intézmény környezeti nevelési programja

A környezeti nevelés az iskola tárgyi és személyi feltételeinek együttesével valósítható meg. Ha a tanítási órákon és a tanórákon kívül, a diákok esztétikus környezetben, egészséges körülmények között tartózkodhatnak, ez tudat alatt is a környezetbe való beilleszkedést segíti elő. Az épület és a hozzá tartozó egyéb részek "zöldítésére" törekszünk. A diákok a nagy udvaron sokat tartózkodhatnak a szabad levegőn, ezzel az ilyen irányú igényüket ki tudjuk elégíteni. A tanítási órákon elsősorban a tananyagba beépítve, a tanítási órákon kívül szakköri foglalkozásokon, kirándulásokon, túrákon alakítjuk a diákok természetszeretetét és igényét a rend és tisztaság elérésére, a környezeti-, természeti értékeink megóvására. Ezen túl a városi vagy országos környezeti nevelési programokról, lehetőségekről, kapcsolatokról rendszeresen hírt adunk a diákoknak és lehetőséget biztosítunk ezeken történő részvételre.

A környezeti nevelés - mint bármely, más szempont szerinti személyiség-alakítás - egy folyamat. Esztétikus környezetben, személyes példamutatással, sokirányú lehetőséggel igyekszünk biztosítani a diákok személyiségének fejlődését, környezettudatos magatartásának kialakítását.

Általános célok, értékek

A természet tisztelete és megőrzése, beleértve az összes élettelen és élő, így az embert is, annak környezetével, kultúrájával együtt.

A Föld egyensúlyi folyamatainak megőrzése, visszaállítása, az ember és a természet harmóniájára való törekvés.

Az ember felelősségének megértése, lehetőségeinek megismertetése.

Pedagógiai célok

A természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése

Rendszerszemléletre nevelés (fejlődés és környezet kérdéseinek összefüggő rendszere)

Fenntarthatóságra nevelés

Érzelmi és értelmi környezeti nevelés

Kreatív környezeti nevelés

Tolerancia

Segítő életmód kialakítása

A környezettudatos magatartás és életvitel kialakulásának segítése

Az állampolgári és egyéb közösségi felelősség felébresztése

Az életminőség fogyasztáson túlrá mutató alkotóinak keresése (normák, formák kialakítása)

Az egészség és környezet összefüggéseinek felismertetése

A globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése (gazdasági, társadalmi okok megértése és igény a kezelésükre)

Tárgyi és személyi feltételek

Az intézmény épületei a környezet-egészségügyi szabványoknak megfelelőek.

A 18. évüket betöltött személyek számára - a jogszabályi kötelezettségeknek megfelelően

- elkülönített, szabadtéri dohányzóhely, illetve a tanárok számára dohányzó helyiség áll rendelkezésre. Ezzel a nemdohányzók egészségét óvjuk. Az épület és a hozzátartozó más részében a dohányzás tilos. Tilos a dohányzás minden 18. évét be nem töltött diák számára.

A vegyszerek megfelelő tárolását, használatát, a demonstrációs és tanulókísérleti előkészítéseket felelősen végezzük.

Az iskolaudvar pihenésre, játékokra, sportra, testnevelés órák megtartására egyaránt alkalmas.

A tanítási órákon, osztályfőnöki órákon, igény szerint szakkörön folyó környezeti nevelési tevékenységekhez diavetítéses és multimédiás előadásokat szervezünk természetismereti, természetvédelmi és környezetvédelmi témákban.

Az iskolai könyvtár környezeti nevelés irányú fejlesztését anyagi lehetőségeink függvényében szem előtt tartjuk.

A fénycsővilágítás szerelésénél, karbantartásánál ügyelni kell a megfelelő, természetű színhőmérsékletű fénycső-kombinációk alkalmazására.

A kémia-biológia szaktantermek használatánál felelős segíti a vegyszerek beszerzését, nyilvántartását, megfelelő tárolását, használatát, a demonstrációs és tanulókísérleti eszközök előkészítését.

Az intézményben működő Natura Környezet- és Természetvédő Közösség is rendelkezik a természet- és környezetvizsgálathoz szükséges eszközökkel, oktatóközpont jelleggel vállalnak terepgyakorlat- vezetést, diavetítéses és multimédiás előadások tartását természetismereti, természetvédelmi és környezetvédelmi témákban.

Az iskolai könyvtárak mellett a Natura Környezet- és Természetvédő Közösség több száz kötetes könyv- és folyóírártára, multimédiás CD- és videotára biztosít lehetőséget akár a pedagógusok autodidakta felkészülésére, akár a diákok önálló munkavégzéséhez, kiselőadások, témanapok szervezéséhez.

A tanórai és tanórán kívüli lehetőségeken túl az oktatóközpont vállalja a már érettségizett diákok további tanulmányainak, kutatómunkáinak segítségét is: szakdolgozatok, diákköri dolgozatok elkészítéséhez rendszeresen nyújt segítséget.

Környezeti nevelési tevékenységek

A.) Intézményen belüli nevelési tevékenységek

Környezeti nevelés beépítése az egyes tantárgyak oktatásába

Szelektív hulladékgyűjtés egyes lehetőségeinek kihasználása: szárazelemek külön gyűjtése és semlegesítésük a Hatvani Környezetvédő Egyesület szervezésében.

Versenyekre és pályázatokra való felkészítés, azokon való részvétel.

Túrák szervezése.

A tanulók bevonása közvetlen környezetük szépítésébe.

Részvétel városi és regionális szervezésű környezetvédelmi-, környezeti nevelési programokon.

Részvétel Országos és regionális, természeti értékmérő programokban.

A Natura Közösség részéről saját szervezésű természetvizsgáló és tudományos természetvizsgáló programok a Hatvani Kistérségben:

- Gyöngybagoly védelmi program
- Ragadozó madárvédelmi program
- Felszín alatti vizeink program

- Kisemlős kutatás program

Rendszeres részvétel városi és regionális szervezésű környezetvédelmi-, környezeti

nevelési programokon.

Erdei iskolai programok és pedagógus továbbképzések szervezése, amelyeken a Natura Közösség diákjai is részt vesznek programvezetőként.

B.) Intézményen kívüli (a település, régió, helyi és országos értékek) nevelési lehetőségek
Rendszeres kapcsolatunk van a Hatvani Környezetvédő Egyesülettel, érdeklődő diákjaink részt vesznek az egyesület által szervezett, igen sokoldalú programokon: előadásokon, túrákon, szemétszedéseken, vetélkedőkön. Egyes diákjaink és tanáraink tagjai az egyesületnek és tagként vesznek részt annak tevékenységében.

Környezetünk természeti értékei. Lehetőség van a közeli természeti és természetvédelmi területek felkeresésére, terepgyakorlatok, tanulmányi kirándulások szervezésére:

- a hatvani bányatavak és ligetek területén
- a Kisgombosi tölgyesben
- az apci Somlyón
- a Széleskő Természetvédelmi területen
- a gyöngyösi Sár-hegy Természetvédelmi területen

Iskolai tanulmányi kirándulásainkon (osztályszintű kirándulások) az osztályfőnökök igyekeznek a kulturális és természeti értékeinket bemutató helyszíneket (is) felkeresni.

Módszerek

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében módszertani megújulásra van szükség. Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Keressük azon tanári továbbképzések lehetőségeit, amelyek az interaktív, modern és új módszerek elsajátítását, alkalmazását biztosíthatják. Munkánk során alkalmazott módszerek:

kooperatív (együttműködő) tanulási technikák;
játékok; riportmódszer;
projektmódszer; kreatív
tevékenység; közösségépítés;
művészi kifejezés.

11.6. Az iskolai környezeti nevelést befolyásoló helyi viszonyok

Földrajzi és geológiai adottságok:

Zagyva part, Hatvani síkság jellemzői: lakott, kevés erdős, fás terület; szökőkút; a közeli erdős, ligetes területek hiánya.

Ökológiai problémák:

városfejlődés, ipartelepítés, főútvonalak, autópálya közelsége;

szennyező ipari technológiák (az 50-es, 60-as, 70-es években) jelentős víz, talaj és légszennyező hatásokkal a városközpontban, sűrűn iparosított terület,

szemétszállítás, szelektív hulladékgyűjtés problémái;

tranzithelyzet;
zöldmezős fejlesztések lehetőségei;
elhanyagolt, szemetes területek;
régiprobléma, de csak ma tudatosodó kockázati tényező: villamosvezetékek.

Tantárgyak tanítása során kínálkozó környezeti nevelési lehetőségek

A tanulók:

Fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják egészséges testi fejlődésüket; legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében; értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes; tudatosítsák általa az egészség és a környezet komplexitását; ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, harmonikus kapcsolatokat; legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre; fejlesszük az esztétikai, erkölcsi érzékenységet; értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet; tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására; értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében; ismerjék meg más népek ilyen irányú tevékenységeit, valamint az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit; legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére; ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit; legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére; ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait; legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni; legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően; legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképpen és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtűz stb.); ismerjék a szakmák gyakorlásához kapcsolódó természet- és környezetvédelmi ismereteket, ezeket tudják megfelelően hangsúlyozni, kiemelni;

ismerjék a szakmákhoz kapcsolódó higiéniai követelményeket, és tudják ezeket a gyakorlatban alkalmazni;
lépjenek fel a vandalizmus (pl. falfirkák) ellen,
erősödjön meg az ökológiai szemlélet, legyenek képesek a tényeket szakma specifikusan kiegészíteni;
alakuljon ki a munka- és technológiai fegyelem;
alakuljon ki a modern rendszertani szemlélet a szakmai és környezetvédelmi oktatás során.

Erőforrások

a.) belső erőforrások

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programot	Hasznosítható kapcsolatrendszer
Tanárok	Segítik és koordinálják a program megvalósulását	Tapasztalataik révén segítenek a különböző szakmacsoportok tevékenységének megvalósításában
Környezeti nevelők (környezetvédelem szakos tanárok)	Segítik és koordinálják a program megvalósulását	Tapasztalataik révén segítenek a különböző szakmacsoportok tevékenységének megvalósításában
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra bontva foglalkozik a nevelési tartalmak lebontásával	Aktuális problémák, helyzetek gyors kezelése
Diákönkormányzatot segítő és mentálhigiénés tanár	A környezeti nevelési és egészségnevelési terület erősítése	Egyedi problémák megoldása, kezelése
Iskolaorvos	Egészségnevelés	Szakmai kompetencia
Adminisztratív dolgozók	Támogatási háttér biztosítása (pl.: adminisztratív tevékenységek)	
Technikai dolgozók	Háttér biztosítása	
Diákok	Sokoldalú részvétel a programban	
Szülők	Külső erőforrások biztosítása, együttműködés	A környezeti nevelés túlmutat az iskola falain

b.) külső erőforrások

Intézmény, szervezet	Feladat, szerepkör	Erősségek
Hatvani Környezetvédő Egyesület	Segíti a környezeti nevelést, elsősorban a tanórán kívüli területeken. Szakmai adatbázist biztosít a tevékenységekhez:	Széleskörű tevékenység, tanórán kívüli elfoglaltságok biztosítása

Natura Környezet- és Természetvédő Közösség	Fakultatív, érdeklődési köröknek megfelelő tevékenységek, szabadidős tevékenységek biztosítása	Az intézményben működik, de külső kapcsolatai révén összekötő szerepe van.
Környezeti nevelők (környezetvédelem szakos tanárok)	Segíti és koordinálják a program megvalósulását	Tapasztalataik révén segítenek a különböző szakmacsoportok tevékenységének megvalósításában
Környezeti Nevelési Iskolahálózat	Hírlevelével segíti a munkát	
Életfa Környezetvédő Szövetség (Eger)	Kiadványaival segíti a munkát	Társadalmi szervezetek munkájából, lehetőségeiből mintát ad.
Magyar Madártani és természetvédelmi Egyesület (MME)	Egyes diákokra van hatással, tagság, tevékenységek	Legnagyobb országos szervezet, komoly szakmai háttéranyagok
Magyar Természetvédők Szövetsége	Hírlevél, szakmai anyagok	Komoly szakmai háttéranyagok

A szülő, tanuló, iskolai együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az intézményben működő szervezetekkel való együttműködés
Szülői háttér, SZMK

Értékközvetítő, normaalkító feladatait az iskola mindig is a szülői háttérrel együtt- működésben próbálja elérni. A szülői házzal való kapcsolattartás hagyományos rendszerét szülői értekezletek, fogadóórák, családlátogatások, írásbeli tájékoztatók és iskolai rendezvények biztosítják. Ezeken túlmenően a szülők véleményét fokozottan figyelembe vesszük minden olyan döntés előtt, amely a családokra anyagi kihatással lehet.

Véleményük meghallgatása nélkül nem szabad az iskolai házirendet módosítani, s meg kell hallgatni őket a tanórán kívüli foglalkozások tervezésekor is. Olyan tudatosan felépített együttműködés szükséges a szülőkkel, amelyben a szülők érzékelik, hogy a középpontban az ő gyermekük, az ő problémáik és azok megoldásai állnak. Várhatóan tovább nő a fokozott pedagógiai törődést igénylő fiatalok száma, s ezt a szülőkkel való kapcsolattartásban is figyelembe vesszük.

Szülői érdekvédelem:

Intézményünkben jelenleg osztályszülői munkaközösségek működnek. Az osztályokat képviselő szülők minden év szeptemberében megbeszélést tartanak, amelyen kidolgozzák éves programjukat, újválasztják az iskolai szülői szervezet vezetőit, vagy megerősítik a régieket funkciójukban. Az iskolai szülői szervezet háromtagú vezetése konkrét munkakapcsolatban áll az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével, rendszeresen részt vesz az iskola rendezvényein, konzultál az intézmény egészét érintő nevelési kérdésekről.

Diákönkormányzat

A tanulói érdekvédelem, érdekvédelem szerve a Diákönkormányzat (DÖK). Jogait és kötelezettségeiket a DÖK Szervezeti és Működési Szabályzatában foglaltak szerint gyakorolják.

A DÖK a szabadidőt a tanítási - tanulási tevékenységgel szorosan szervezi. A szabadidő szerepe, funkciója:

személyiségfejlődés elősegítése

pihenés, regenerálódás biztosítása
művelődés, szórakozás
biztosítása.

Ezek a feladatok kapcsolódnak az élmények, az érzelmi élet, társas kapcsolatok fejlesztéséhez, alakításához.

A feladatok megvalósításához nagyon nagy szükség van arra, hogy a tanulók maguk választhassák meg a tevékenységet: legyen miből választani.

A tevékenység segítse azt a fajta tehetségfejlesztést, ami az egyéni érdeklődés alapján a leghatékonyabb.

A DÖK céljai:

megtanítja a közösséghez való tartozás érzését, szerepét:

pontosságra, kitartásra, rendre, fegyelemre tanít

segíti a tanulót a testi, lelki, szellemi egészség fejlesztésében

erősíti a jellemet, akaratot

kialakítja a helyes eszmény választását, követését

irányítja a kulturált viselkedés, fegyelmezett magatartás kialakulását

csökkentheti a társadalmi beilleszkedési zavarokat

fejleszti a különböző nemű, eltérő képességű és adottságú fiatalok között a pozitív irányú kötődést, kapcsolatot.

El kell terelni a diákok figyelmét az olyan tömegkommunikációs eszközökről, amelyek károsan hatnak, torzítják a személyiséget és annak fejlődését.

Lényeges, hogy a tanulók programjaiba lehetőség szerint vonjuk be a szülőket és a városban működő, segítő szándékú intézményeket. DÖK szerepe ezek megvalósításában

DÖK szervezeti felépítéséből, működéséből következik, hogy elsősorban a "mozgalmi" étellel, diákvezetők képzésével, diákprogramok (diákrektor választása, fordított nap, diákgála stb.) megszervezésével foglalkozik.

A DÖK működési szabályzatát az SZMSZ tartalmazza, éves munkaterve tanévenként változik.

Az intézmény eredményes működését hatékonyan segíti a diákok szervezetének demokratikus működése. Az önállóság fejlesztéséhez, az irányításhoz, a kiscsoportokban történő munkavégzéshez kiváló alkalom a diákújság és a diákrádió szerkesztő- bizottságainak működése, az egyes programok szervezése, lebonyolítása.

A diákvezetők munkájuk során megtanulják a toleráns viselkedést a másik és a másság elfogadását, a többiek véleményének meghallgatását, érveik elfogadását, a vitatkozást kulturált keretek között.

Bekapcsolódnak a városi, megyei, regionális, országos diákszervezetek munkájába (parlamentek, táborok, vezetőképzők stb.).

A DÖK a diákok egyik érdekvédelmi szervezete (a másik az ifjúsági szakszervezet).

Eljárhat minden olyan ügyben, amelyet az Oktatási Törvény, a Diákjogi Charta

paragrafusai engedélyeznek.

Tanulói vöröskeresztes szervezet

Ifjúsági Vöröskeresztes szervezetünk klub-jelleggel működik.

Munkájukhoz olyan vonzó programokat állítottak össze, amelyek felkeltik a fiatalok érdeklődését a vöröskeresztes eszmeiség és tevékenység iránt.

Olyan közösséget kínálnak, melynek tevékenysége egybeesik érdeklődésükkel, s így valós alternatívát jelenthet egyéb szabadidős, kulturális, vallási programok között.

Az Ifjúsági Vöröskeresztes programot a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt programja szerint állítjuk össze.

Főbb tevékenységeink, programjaink

Szakmai programok:

felvilágosító munka

képzés

emberi kapcsolatok ápolása

akciós munka

versenyek.

Szabadidős programunk:

túrák

vetélkedők,

találkozók.

Szakmai programjaink közül az egészséges életmódot érintő felvilágosító munkát tekintjük nagyon fontosnak.

Lényeges, hogy a tanulók megértsék milyen fontos tagjai a társadalomnak, s ha felelősségteljesen viselkednek - megóvják egészségüket -, segítenek egy magasabb életminőséget elérni önmaguk és egyben a közösség számára.

A felvilágosító munka kiemelt területei:

az egészséges táplálkozás

drog- és alkoholfogyasztás megelőzése

szexuális felvilágosítás

dohányzás és az egészség.

A megelőzésben a legtöbb segítséget a kortársképzők nyújthatják. A fiatalok sokkal inkább elfogadnak információkat, tanácsokat kortársaiktól, mint a felnőttektől. Nagy hangsúlyt helyezünk a kortársképzésre, amelynek során a fiatalok megtanulják, hogyan lehet felvilágosító, megelőző munkát végezni társaik körében.

Az egészségnevelő programok lebonyolításában az osztályfőnökök segítséget nyújtanak.

A munkához szakmai támogatást a helyi Vöröskeresztes Szervezet és a Városi

ÁNTSZ munkatársai nyújtanak.

Tanulóink rendszeresen részt vesznek a városi vagy megyei feladatok teljesítésében. (Különböző rendezvényeken az elsősegélynyújtás és az ügyelet biztosítása.)

A vöröskeresztes patronáló tanár munkája anyagilag nem támogatható, ezért szüksége van az erkölcsi, szellemi és szakmai támogatásra a pedagógus kollégák részéről.

Diáksport Egyesület

Az intézményben működő Damjanich János Diáksport Egyesület önálló jogi személy, így jogi státuszából adódóan tevékenysége és programja az iskolától független. Az iskolával kötött az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatának mellékletében megjelentett együttműködési szerződés értelmében az iskola pedagógiai programját támogatja és elfogadja, tevékenységét az iskolai pedagógiai programhoz hangolja.

Érdekegyeztetés, érdekvédelem

Intézményünkben a *Pedagógus Szakszervezet* és a *Vasas Szakszervezet* tagcsoportja működik.

Célja: a szakszervezeti munkavállalók munkaviszonyával kapcsolatos érdekvédelem, érdekérvényesítés biztosítása.

Jogkörét, jogosítványait a törvények (M.T. 1992. XII. törvény módosítása, valamint a Kjt.), illetve a munkáltatóval kötött Kollektív Szerződés tartalmazza.

Titkárait szükség esetén részt vesznek az iskolavezetés megbeszélésein, ahol a tagságot is érintő kérdésekben gyakorolják jogosítványaikat. Ezen kívül egyedi esetekben is képviselik a tagok érdekeit.

A *Közalkalmazotti Tanács (KT)*: a munkavállalók munkaügyi kapcsolatai keretében a közösséget megillető jogokat gyakorolja. A KT-nak központi felettes szerve nincs. Beszámolási kötelezettséggel a választóinak, a közalkalmazottaknak tartozik. Jogosítványait a Kjt. 16. §1-a tartalmazza. Munkáját, tevékenységét az iskola közalkalmazotti szabályzata alapján végzi.

A tanulói érdekvédelem, érdekvérvényesítés szerve a *Diákönkormányzat (DÖK)*. Jogaikat és kötelezettségeiket a DÖK Szervezeti és Működési Szabályzatában foglaltak szerint gyakorolják.

A *Nevelőtestület*: a közoktatási törvényben és a Kjt-ben, SZMSZ-ben megfogalmazott jogosítványokat gyakorolja. Rendkívüli nevelőtestületi értekezletet kell összehívni, ha a nevelőtestület egyharmada ezt írásban kéri.

Szakmai munkaközösségek: (egy nevelő több munkaközösségnek is tagja lehet.) Vezetőiket 2 évenként a munkaközösségi tagok javaslata alapján a igazgató bízza meg. A munkaközösség felelős az adott terület helyi tantervének kidolgozásáért, a követelmények teljesítésének ellenőrzéséért, a további feladatok meghatározásáért.

Intézményünkben választott Iskolaszék működik. Az iskolai életben való részvételüket a törvény, illetve működési szabályzatunk tartalmazza. Taglétszámuk a Közoktatási Törvény alapján a Diákönkormányzat képviselőjével is kiegészül.

A társadalmi környezettel való kapcsolattartás

Gazdasági egységek

Számunkra létkérdés a környezetünkben lévő vállalatokkal, gazdasági társaságokkal, szövetkezetekkel, vállalkozókkal való folyamatos együttműködés a gyakorlati és elméleti képzésben. Ezt a széleskörű kapcsolatrendszerrel ápolni és fejleszteni kell, nagy figyelmet fordítva a gazdasági kamarákra is.

Olyan együttműködés megteremtésére kell törekedni, amely a tantervi előírásokkal egybeeső folyamatos és lehetőleg produktív munkával történő gyakorlati képzést eredményez.

Beiskolázásban érdekelt intézmények, szervezetek

A beiskolázási elképzelések realizálásához olyan információs rendszer működtetésére törekszünk, amely kellő mennyiségű, biztos információt ad a lehetséges és szükséges éves tervek elkészítéséhez.

Kiemelten fontos információs források:

regionális és helyi fejlesztési koncepciók, különös tekintettel a Heves megyei

településfejlesztési koncepcióra

Megyei Pedagógiai Intézet

gazdasági kamarák

munkaügyi kirendeltség

általános iskolák

szülői közösségek

TISZK.

Saját tanulóinkat széleskörűen tájékoztatni kell a továbbtanulási, továbbképzési lehetőségekről.

Egyházak

Nevelőmunkánk során biztosítjuk a vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos, többoldalú közvetítését. Állami közoktatási intézmény lévén a vallási, világnézeti tanításokról nem foglalunk állást, de korrekt kapcsolat kialakítására törekszünk a városban működő

egyházakkal.

Önkormányzat

Az intézmény fenntartója Hatvan Város Önkormányzata Képviselőtestülete. Intenzív kapcsolat kialakítására törekszünk az intézmény fenntartójával, a helyi önkormányzattal, az önkormányzatok bizottságaival, hogy minél pontosabb képet kaphassanak az iskola belső életéről, eredményeiről, gondjainkról. Bízunk abban, hogy nemcsak a zavartalan működést tudjuk együttesen megteremteni, hanem a további fejlődés feltételeit is.

Kapcsolódási pontokat keresünk mindazon városi közművelődési intézményekkel, kulturális és sportegyesületekkel, amelyek az iskola nevelőmunkáját kiegészítik, biztosítva ezzel a tanulók szellemi, testi fejlődését.

Az iskolai könyvtár működése és pedagógiai programja

Helyzetelemzés

Az iskolai könyvtár az **oktatási intézmény tanítási, tanulási médiatára, oktatási helyszíne és információs – kommunikációs centruma**. Működtetését a törvényi előírásoknak megfelelően szakképzett könyvtáros-tanár látja el intézményenként a mindennapos nyitva tartás érdekében.

Létjogosultsága az intézményen belül nemcsak a jogszabály miatt van, hanem bizonyítható, hogy a szűkös anyagiakkal rendelkező családoknál az utolsó helyre szorul az egyre drágább könyvek, folyóiratok vásárlása. Sajnálatos módon az ilyen környezetből érkező tanulók sokszor indíttatást sem nagyon hoznak az olvasásra, igénytelenek a tájékozódási lehetőségeket illetően.

Az iskolai könyvtár a feladatok sikeres ellátásához, napjaink információra és tudásra alapozott társadalmában való eligazodáshoz szükséges alapvető információkat és elképzeléseket, gondolatokat biztosít. Az iskolai könyvtár a tanulókat permanens tanulási készségekkel fegyverzi fel és fejleszti képzelőerejüket, lehetővé téve azt, hogy felelős állampolgárokként éljenek.

A NAT rendelkezik a könyvtári ismeretek tanításáról, a középiskolai oktatás – nevelés folyamatában kitüntetett szerepe van a gyors információhoz jutásnak. Különösképpen a szakképzésben, ahol szinte napról napra változik az ismeret. Az általános és a szakmai műveltség egyaránt megköveteli a tanulóktól, hogy ismerjék a könyvtárat, és kihasználják lehetőségeit. Csak a tájékozott ember, szakember lesz képes lépést tartani a haladással. A különböző ismeretek elsajátítása eszköz a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, cselekvési képességeinek fejlesztésében. Ezért a könyvtári dokumentumtípusok fajtáit, az információkeresési technikákat, a tájékozódás módszereit minden tanulónak meg kell ismernie.

Az iskolai könyvtár gyűjteménye széleskörűen tartalmazza azokat az információhordozókat, információkat, amelyeket az iskola oktató-nevelő tevékenysége hasznosít, befogadva és felhasználva a különböző rögzítési, tárolási, átviteli és kereső technikát. Szakszerűen elhelyezett és feltárt gyűjteményére és a könyvtári hálózaton elérhető forrásokra épülő szolgáltatásaival az iskola tevékenységét átfogó forrásközpontként működik.

Az önálló ismeretszerzés elsajátítása érdekében tantervi program szerint szervezi és a nevelőtestülettel együttműködve valósítja meg a tanulók könyvtárhasználati felkészítését. Egyúttal széleskörű lehetőséget kínál az olvasásfejlesztésre, a csoportos és egyéni tanulás technikáinak, módszereinek elsajátítására.

Az iskolai könyvtár céljai

Az iskolai könyvtár az oktatási folyamat integráns része.

A kommunikációs, információs műveltség és a hatékony tanítási és tanulási módszerek elsajátítása érdekében szolgáltatásaival:

támogatja és erősíti az iskola pedagógiai programjának célkitűzéseit, ebben a tevékenységében együtt működik a tanulókkal, tanárokkal, szülőkkel,

fejleszti és fenntartja a gyerekekben az olvasás és tanulás szokását és örömét,

fejleszti a könyvtárhasználati szokásokat,

segíti a tanulókat az önálló információszerzés, értékelés gyakorlásában,

hozzáférést biztosít a helyi, regionális, országos és világszerte található információforrásokhoz,

szervezi a kulturális és szociális tudatosságot és érzékenységet segítő tevékenységeket,

kinyilvánítja azt, hogy az intellektuális szabadság és az információkhoz való szabad hozzáférés alapvető a hatékony és felelős polgári lét és a demokratikus államban való részvétel szempontjából,

együtt működik a tanulókkal, a tanárokkal, az iskolavezetéssel és a szülőkkel, hogy az iskola pedagógiai programját segítse.

Az iskolai könyvtár könyvtárpedagógiai szolgáltatásai

Az iskolai könyvtár az alábbi szolgáltatásaival segíti a pedagógiai programban leírtakat: az iskola pedagógiai programjába (tantervébe) foglalt könyvtárhasználati órák, melyek a könyvtárhasználati célismeret kialakítását teszik lehetővé,

a könyvtárhasználatra épülő szakórák lehetőségei, melyek a könyvtárhasználati eszköztudást alakítják ki,

a könyvtárhasználattal fejleszthető kulcskompetenciák, illetve az ezek fejlesztését célzó tevékenységek beépülnek a teljes tevékenységrendszerbe,

a tanórán kívüli lehetőségek (tehetségfejlesztés, tanulási kudarc kompenzálása)

minden formája megtalálható a tevékenységében,

az információs igények kielégítésének különböző módjai megjelennek a nevelés-oktatás különböző színterein és szakaszaiban.

Mit nyújt a könyvtár az iskolának?

Osztályfőnöki vagy magyar nyelv órákon a tanulók megismerkednek a könyvtár felépítésével, működésével. A tanév elején minden osztály könyvtárlátogatást szervez.

Tanórákon szakkönyvekkel, egyéb információhordozókkal, direkt és indirekt tájékoztatási eszközökkel, azok használatával ismerkednek meg a tanulók. Ezek az ismeretszerzés és ismeretbővítés lehetőségei. Az olvasásfejlesztésben is közre működik a könyvtárhasználat már a 9. évfolyamtól. A kötelező és ajánlott irodalom nagy példányszámban áll a rendelkezésükre.

Tanórán kívül segíti:

a versenyekre, vizsgákra való felkészülést,
az ünnepi műsorok készítéséhez irodalom biztosítását,
szabadidejük hasznos eltöltését.

Eszköztárával közre működik:

a tehetséggondozásban,
a felzárkóztatásban,
a szakkörök, diákkörök munkájában,
a tanulás tanításában.

Szolgáltatások típusai:

Egyéni és csoportos helyben használat
A könyvtári állomány kölcsönzése
Olvasószolgálat
Tájékoztató szolgálat
Technikai referens-szolgálat (adatszolgáltatás, irodalomkutatás, bibliográfia készítése)
Irodalomajánlás
Közérdekű tájékoztatás
Más könyvtártípusok megismertetése
Könyvtárhasználati órák szervezése, megtartása
Könyvtárhasználatra épülő szakórák biztosítása

A könyvtárhasználati ismeretek beépülése a tanítási követelményrendszerbe

A könyv-és könyvtárhasználati ismeretek elsajátítása és a tanulási önművelési kultúra fejlesztése tantárgyközi feladat, tehát az egész tantestület közös ügye.

A könyvtáros-tanár a tantárgyközi tanítás egyik centrális gondozója, aki szervezi, összefogja, koordinálja a könyvtári eszköztárra épülő pedagógiai fejlesztő-önművelő tevékenységet. Kialakítja az intézmény könyvtár-pedagógiai stratégiáját és felelős a NAT könyvtárhasználati követelményrendszer eredményes megvalósításáért. Az osztályfőnökök és szaktanárok a gyakorlati megvalósítás fontos láncszemei.

A tanórán megszerzett tudást és ismeretanyagot könyvtári eszköztárra építve számos háttér információval bővíthetik a tanulók. A szépirodalmi, ismeretközlő, tudományos művek, AV dokumentumok, és a tömegkommunikációs csatornák útján szerzett ismeretek fontos kiegészítői az iskolában megismert műveltségterületek tudásanyagának. Ezért alapvető elvárás, hogy ismerje meg és használja a tanuló az adott tantárgy fontosabb dokumentumait és modern ismerethordozóit. Legyen igényes az önművelés különböző csatornáinak megválasztásában. Tegyen szert olyan könyvtárhasználati kompetenciára, melyek birtokában képessé válik az önálló információszerzésre és átadásra szóban és írásban egyaránt a tanult ismeretkörök és az egyéni érdeklődés szerint.

Az információszerzés különböző csatornáit útján képes legyen a továbbépíthető folyamatos önművelésre.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő- oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A kötelező (minimális), a törvényben előírt taneszközökön túl nevelő-oktató céljaink megvalósításához az alábbi eszközök, felszerelések szükségesek:

Tárgyi, infrastrukturális feltételek

A 27 tanterem mellett rendelkezünk fizika, kémia, biológia szaktanteremmel. Az intézményünkben kialakítottunk egy nagy befogadóképességű termet, amely kulturális programok (suli színház, kamaraest) megtartását is lehetővé teszi.

A teremben folyamatosan rendezünk kiállításokat is.

A számítógépes ismeretek tanításához jelenleg 3 gépterem áll rendelkezésünkre.

Az előbb már említett audio-vizuális termünkben a projektor és a multimédiás számítógép oktatási lehetőségeit a szaktárgyi órákon, videóvetítéseken, számítástechnikai előadásokon, tanulmányi versenyek lebonyolítása alkalmával tudjuk kihasználni.

Kisebb csoportok számára kialakított fakutációs termeink lehetővé teszik, hogy minden osztályban csoportbontásban tanítsuk a nyelveket és a számítástechnikát.

Hiányaink:

tornaterem

aula

szaktanterem

sportszertár

ebédlő

melegítőkonyha

A részletes taneszközjegyzék a mellékelt fájlban található

Érvényességi rendelkezések

Intézményünk a pedagógiai program szerint a 2011/2012. tanév első napjától szervezi meg nevelő-oktató munkáját. A pedagógiai program módosítására, átdolgozására a fenntartó, az intézmény vezetője és az intézményi tanács, intézmény-vezető, nevelőtestület tagjai és az iskolaszék tagjai tehetnek javaslatot. A javaslatot 25%-os nevelőtestületi támogatás esetén vagy közvetlenül a fenntartó kérésére három hónapon belül a nevelőtestületnek meg kell vizsgálni. A pedagógiai programot a nevelőtestület többségével lehet módosítani.

A pedagógiai programot módosítani kell, ha a vonatkozó törvények, rendeletek változása ezt kötelezővé teszi.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Minden érdeklődő számára elérhető az alábbi helyeken egy-egy példány:

az intézmény fenntartójánál az intézmény irattárában
az intézmény honlapján

Hatvan,2011.

..... igazgató

Legitimizáció

A pedagógiai programot elfogadásra javasolták a Diákönkormányzat és Szülői Munkaközösség.

A jóváhagyási dokumentumok csatolva.

Az intézmény nevelőtestülete a 2011. július 15. . napján megtartott nevelőtestületi értekezleten elfogadta.

Hatvan, 2011. július 15.

Záradék

A Szülői Szervezet, valamint a szakmai munkaközösség véleményezte a Pedagógiai Programot, egyetért vele. Hatvan, 2009. augusztus 14.

. Szülői Szervezet képviselője   Szülői Szervezet képviselője

A Pedagógiai Program a nevelőtestületek 2011. július 15-ei ülésein elfogadásra került. Hatvan, 2011. július 15.
. nevelőtestület képviselője